

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 35.

V Ljubljani, dne 2. septembra 1909.

Leto XXII.

Po cigansko!

Naiprej tri povesti o ciganih! Cigan je na njivi roval krompir in ga metal v svojo prostorno mavho. Zagleda ga gospodar, ter mu reče: »Kaj kradeš na moji njivi?« — Cigan pogleda kvišku in pravi: »Kaj natolenješ mene poštenjaka? Tak hud veter je, da me hoče prevreči, pa se prijemam za štible«. — Gospodar: »Zakaj pa anečeš krompir v mavho«. — Cigan: »Samega strahu ne vem, kaj delam«.

Cigan hoče okraštiti bogatega kmeta. Splazi se proti večeru v peč kmetove spalnice in prevrta luknjo vanjo, da bi videl, kdaj bo kmet zaspal. Kmet se pa, preden leže, ogleda po sobi in zapazi luknjo in za njo nekaj živega. Z očmi se vjameta s ciganom. »Kaj pa je to?« zarohni in skoči proti peči. »Cigan se pa ne da vznemiriti; roko s svedrom potisne skozi luknjo in zakliče: »Prijatelj, sveder prodajam, ali ga kupiš?«

Cigan ukrade ponoči lepega konja in zbeži z njim. Gospodar tatvino kmalu opazi in se spusti v najhujšem diru za tatom. Kmalu ga dohiti. Cigan strelja trikrat nanj, pa ga k sreči ne zadene. Nabasati ne more več; kmet je trdo za njim. V ti stiski obrne konja, se obrne proti kmetu in ga začne objemati in poljubovati, kliče: »Za božjo voljo, ti si, moj najprisrčnejši prijatelj. Zakaj se pa nisi oglašil? Jaz te nisem poznal in bi te bil skoraj ustrelil.«

Te ciganske zvišave nam hodijo na misel, ko gledamo liberalce in opazujemo njihovo obnašanje. Nobene verske stvari ne puste pri miru: mašo, zakramente, čenščjenje M. B., božja pota, misijone, odpustke — vse oblatijo s svojimi umazanostmi. Očitno zaničujejo Cerkev, njene postave in naprave, hvalijo razkol in protestantstvo, k odpadu vabijo, brez sramu agitirajo za popolno brezverstvo, za svobodno misel. Če jih pa primeš, pa zakličejo.

da se jim dela krivica, da so najboljši kristjani, da niso proti veri. Kot cigani!

Duhovnike sramote, kar morejo. Od papeža, škofa do kaplana in bogoslovca, vse obgrizejo in obljajo. Ni je tako grde reči, da je ne bi očitati duhovnikom. Lažejo brez sramu, obrekujejo, hujskaajo, kar jim sapa da; iz komarjev delajo slone; posamne napake povečujejo in jih podtikajo vsem. Ko jih pa zalotiš, se hinavsko umaknejo in začno trditi, da niso proti duhovnikom, da jih spoštujejo in da se bojujejo samo proti nadvladi duhovstva. Cigansko!

Proti kmetu so povsod in v vseh stvareh. Zaničujejo ga — zarobljenega, neumnega kmetavza; očitajo mu, da odira druge stanove, medtem ko sami od prodaje njegovih pridelkov in njegove živine pošnijo svoje kase. Zahtevajo, naj bi pod ceno prodajal, kar s trudom pridelal, ali pa menda kar zastonj jim tja vrgel. Ko si je hotel sam pomagati s posojilnicami in zadrugami, so padli po njem in z divjo strastjo preganjali vse, kar je storil v lastno obrambo in napredek. Z najbolj umazanimi pripomočki hočejo doseči, da bi ga še vedno lahko liberalni magnetje drli pri lesu in živini, pri žitu in vinu in pri prodaji vsega, kar potrebujejo. Ko jim pa to očitaš, so kakor cigan s svedrom. Z najnedolžnejšim licem na svetu zatrjujejo, da so najboljši prijatelji kmetu, ki hočejo samo širiti omiko in napredek po deželi.

O teh rečeh nam pravzaprav ni treba pisati, ker jih ve vsak otrok. Na ta lim jim že noben poštenjak več ne gre. Eno limanico so si pa še ohranili do zadnjega časa in manjo se je vjelo zlasti mnogo obmejnih Slovencev, češ, da vzdržujejo narodno edinost in da se bojujejo proti narodnim sovražnikom. Zdaj se jim je pa pred celim svetom zlomila tudi ta zadnja limanica. Vsa Avstrija ve, da so naši poslanci dosegli v državnem zboru edinost domala vseh Slovanov in da zdaj že celo

Poljaki izpregledujejo in da se tudi med njimi ne da ustaviti prepričanje, da morajo skupno s Slovani v boj proti nemški predrznosti. Prvič, kar obstoji naša država, se je zdaj pokazal pomen slovenskega in hrvaškega ljudstva. Državni zbor stoji v tem znamenju. In v tem najvažnejšem času delajo liberalci za razdor; podkupljeni prodajajo narod in domovino. Razdrli bi radi edinstvo med jugoslovanskimi poslanci, uničili Slovansko Enoto za par grošev, ki jim jih daje kak minster samo za to, ker je na čelu slovanske čete naš dr. Šusteršič s češkimi prijatelji vred. Vse kričanje o slovanski vzajemnosti je pozabljeno. Ti ljudje bi se zvezali s Turkom proti nam, ko bi jim kaj pomagalo. Toda tudi to ciganstvo je brez pomena. Razdreti niso mogli dozdej prav nič družega, nego zadnjo trohico svoje časti. Dalmatinski listi pišejo, da morajo vsi jugoslovanski poslanci za dr. Šusteršičem v en klub; kdor ne pojde, nima mesta tudi v Slovanski Enoti ne in prihodnjič ne bo več voljen. Prepričani smo tudi, da ministri preklinjajo nesrečni trenotek, ko so začeli kupčijo s temi ljudmi. Kupili niso družega, nego svoj tem gotovejši propad. S cigani nobene zveze!

Političen pregled.

NOTRANJI POLITIČNI POLOŽAJ.

Državni zbor

bo skličan, kakor se poroča 3. oktobra. Politično obnebeje se pa noče zjasniti. Prvič vladne stranke niso voljne se zavzeti z vso silo za osnovne pogoje, od katerih je po dr. Šusteršičevi izjavi odvisno delovanje državnega zbora, namreč, da preneha obstrukcija v češkem deželnem zboru, da se odveza bosanskih kmetov

ugodno reši in istotako vprašanje o italijanski fakulteti in kar je ž njo v zvezi — namreč slovenska univerza v Ljubljani. Protičeški izgređi so razmere še poslabšali, kajti slovanski poslanci bodo še z večjo vnemo nastopili proti izzivajočim Nemcem. Zato so možne,

novе volitve.

Kajti kar je prva zavora, da državni zbor ne more poslovati, je sedanji pristanski in ponemčevalni vladni sistem. Tega pa vladne stranke niso voljne odstraniti. Ker pa je jasno, da Slovani ne morejo trpeti take vlade, kakor je Bienert-Hörsing-Hochenburger-Bilinskijeva, ki v bistvu nič drugega ne dela, kakor da izvršuje težnje Vsenemcev, zato naj pridejo nove volitve, vlada pa, ki se je izkazala tako nezmožno voditi avstrijske narode in skrbeti za njihov razvoj, naj gre v penzijo. Pri novih volitvah naj izrečejo volivci svoje misli tudi o socialnem zavarovanju in o novi finančni predlogi.

Bienert se hoče pogajati.

Za 4. september je napovedana konferenca z ministrskim predsednikom Bienertom. To pot hoče Bienert svoja pogajanja bolj nadrobno razpresti. Zato se misli posvetovati tudi s poedinimi poslanci, četudi niso zastopniki strank. Zlasti hoče doseči nemško-češko spravo. Ako bo kazalo, sledi skupno posvetovanje. Modri Bienert! Dobro ve, kaj je vzrok nevolje proti njemu in njegovim vladnim tovaršem. Prizadeva si naj, da nastane pravična vlada, pa ne bo treba pogajanj.

Izjave slovanskih politikov.

K zadnji parlamentarni konferenci Glabinskijevi je pripomnil načelnik »Slovanske enote« poslanec Udržal, da ta konferenca ni zagotovila delovanja v državnem zboru. »Slovanska enota« je odkrito priznala, da hoče odstraniti sedanji vladni sistem. Dokler obstoji Slovanom sovražna vlada ni misliti na delozmožnost državnega zbora. Dr. Šusteršič izjavlja podobno: Tisti, ki so računali z razdorom velike strankarske skupine »Slovanske enote«, so se vračunali. »Slovanska enota« se je utrdila. Najvažnejši sklepi, ki podirajo vsako upanje nasprotnikov, so že storjeni: stališče proti vladni, taktika in vzajemni nastop v jeseni.

Napadi na načelnika Slovenskega kluba.

Zlobni »Grazer Volksblatt« je sprejel v svoje predale napad na dr. Šusteršiča, češ, da mastno živi na stroške »Ljudske posojilnice«. — Nemškim šovinistom v Gradcu je namreč dr. Šusteršič tako v želodcu kot slovanskim liberalcem. Pa se obojim slabo obnese. »Grazer Volksblatt« je moral prinesiti popravek: Ni res, da je državni poslanec dr. Šusteršič ravnatelj našega zavoda, res je le, da je predsednik našega upravnega sveta in da v tej lastnosti nima nobenih dohodkov, marveč je celo od upravnega sveta spontano votirano letno remuneracijo odklonil. J. Leskovic, J. Kastelic, J. Šiška.

Sovraštvo štajerskih in koroških Nemcev

je proti Slovincem tako gadno, da njihovi glasili, ki hočete seveda povrh tega še veljati za katoliški, apelirate na splošni avstrijski katoliški shod na Dunaju, naj ne bo na njem nobenega nenemškega znaka. Ako bi kdo začel govoriti v slovanskem jeziku, naj vsi Nemci zapuste dvorano. Pripravljavni odbor za ta katoliški shod je nekaj čas molčal, potem pa priobčil, da ima po dosedanji navadi in v po § 11 opravilnika za ta katoliški shod vsak pravico govoriti, v katerem jeziku hoče. To je tudi samo po sebi umevno, ker gre za splošno avstrijski ne za nemško katoliški shod. — S to izjavo je pripravljavni odbor odstranil sramoto od nemških katolikov in pokazal, da vendar še ni za prave katolice na Nemškem merodajno nemško sovraštvo do Slovencev.

Miroljubni Nemci.

Kadar Nemci Slovanom prizadenejo novo krivico, takrat bi radi z iazmi prekričali javno mnenje. Pravijo, da se branijo. Če v slovenskih krajih, Št. Ilju itd., naseljujejo nemške protestante, se seveda le branijo. Ravno tako v Poštorni, kjer so preprečili češko prireditev, dasi ondi prebiva 3118 Čehov, Nemcev pa le 121. V Rečicah na Kranjskem, kjer so v čisto slovanski župniji ustanovili nemško šulferajnsko šolo, se seveda tudi le branijo.

Slovencev se boje.

Človek bi ne mislil, kak strah imajo Nemci pred nami. »Slovenec« je sporočil, da se prične organizacijska akcija med graškimi Slovenci in si jim preskrbi tudi nedeljske pridige, naj stane, kar hoče. Nemce pa kot bi gad pičil. Po svojem časopisu kar divjajo. Slovence v Gradcu so smatrali že popolnoma za svojo služno last. Zdaj pa, da se osamosvoje ti zaničevani Slovenci!

Ugled in pomen katoliških Slovencev.

Rastemo in pridobivamo. Nemci so se nas, eden in pol milijonskega ljudstva, začeli bati, slovanski bratje pa nas čimdalje bolj čislajo in se za nas zanimajo. Na Poljskem je nastala o Slovincih že cela literatura. Proučavat hodijo k nam našo izobraževalno, gospodarsko in politično organizacijo. Zlasti občudujejo procvit kršč. življenja med nami. Tako hodijo oni, več milijonski bratje k nam po pomoč, ne mi k njim, kakor bi bilo pričakovati. Te dni ima dr. Krek v Krakovu socialni kurz. Čehi pa so ga izvolili za govornika na češko-slovanskem katoliškem shodu.

Slovenec in Hrvat.

Slovenska ljudska stranka hoče seči dalje na Hrvaško. Ravnotako naša izobraževalna in gospodarska organizacija. Kdor se na Hrvaškem oklene katoliških Slovencev, dobro. Kdor ne, tudi dobro. Prav pa je, da tudi na Hrvaškem lepo vzplapola krščansko življenje, razcvete gospodarsko blagostanje in pridobe verni katoliški Hrvati v roke politično moč. Ko pa je »Slovenec« ta načrt razglasil in začel program za jugoslovansko politiko na krščanskodemokratskem temelju, je

slovenske in hrvaške liberalce navdaj grozen strah

pred klerikalno razteznostjo, češ, da »kranjski klerikalci« poplavijo vso Hrvaško in napravijo Slovenijo za kulturni centrum vsega slovanskega juga. »Pokret«, glasilo hrvaških liberalcev, poziva svobodomiselnih Hrvatov, naj bodo pozorni na agresivni in privlačni slovenski klerikalizem.

Jugoslovanski liberalizem.

Da ne zmaga verno slovensko in hrvaško ljudstvo ali, kakor pravi »Pokret« in »Narod« slovenski klerikalizem in osvoji vsega juga, se hočejo zediniti tudi hrvaški in slovenski svobodomiselnici. »Pokret« in »Narod« svetujeta, naj bi se oboji liberalci posvetovali na posebnem shodu, kako se zavarovati pred klerikalnim prodiranjem. »Pokret« kliče: Zedinimo se vsi slovenski, hrvaški in srbski narodni svobodomiselnici, kakor so to začeli klerikalci. Potem nastaneta dva tabora, razdeljena po načelih, ciljih, smeri in podlagi. To se pravi: Hrvatje in Slovenci se razdele v krščanski in protikrščanski tabor.

Volitve na Goriškem.

Goriški liberalci agitirajo zase s tem, da obljublajo učiteljem povišati plače od 2300 K do 5400 K. O kmetih pravijo, da ne bodo rešili naroda.

Deželnozborske volitve v dolenskih mestih.

V liberalni stranki je na eni strani znanje za poslanska mesta — kavsajo se mladi in stari liberalci —, na drugi strani malo resnejši možje ne marajo dvomljive liberalno-poslanske časti. Dr. Schegula iz Novega mesta, ki so ga liberalci najprej proglasili za kandidata, je odklonil, zdaj kandidirajo Višnikarja. Pristaši S. L. S. se volitev vzdrže, ker hoče deželni zbor preje pretresti volivni imenik, ki so ga liberalci ob času svoje vlade potvarili. Volitve bodo najbrže razveljavljene.

ZUNANJI POLOŽAJ.

Srbija.

se hitro in na veliko oborožuje. Parnik »Bozgrad« je pripeljal v Solun za 400 vagonov orožja in municije. Odpeljejo vse to v srbski trdnjavi Niš in Kragujevac.

Turčija.

V Arabiji je upor. Uporni Arabci so v Sabiji pognali v zrak turško vojašnico. 237 vojakov je ubitih. Vojaki se branijo v Arabiji, ker jim ne izplačajo dne. Tudi v Makedoniji spet vre. Velevlasti pritiskajo na turško vlado, da napravi red. Velike preglavice delajo Turkom Albanci. Pri Rogovi in Beranu je prišlo med obojimi do ljutih bojev. — Za bosensko-hercegovaške izseljence je pripravila turška vlada obširna zemljišča v Anatoliji in v janinskem vjaletu.

Z afriškega bojišča.

Španci še vedno ne morejo o vojski s Kabilo poročati ugodnih rezultatov. Po-

slati so morali v Maroko novih 16.000 mož. Na Francoskem nakupijo 100 konj. Zaradi neugodnih tal je boj za Špance silno nevaren. Kabilh ravnaajo z ujetniki kruto. Patruľjo 14 mož so nataknil na kole. Ujetim častnikom režejo trebuhe, polnijo s smolo in zažgo. Španski general Marina razpolaga s 40.000 možmi.

Na Španskem

so 14 anarhističnih učiteljev zapodili iz dežele. V Barceloni je dal guvernér zapreti 90 šol. Udeležence in voditelje barcelonskih grozovitosti sodi vojaško sodišče. V Madridu so našli anarhistične plakate.

Japonska in Kitajska.

Med Japonsko in Kitajsko je prišlo do zveze. Japonci so to zvezo izsilili. Rabijo jo proti Rusiji in morebiti tudi kdaj proti Angliji. Zato so grozili Kitajski z vojsko, če se ne uda.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.
(Dalje.)

»Da se mi bodo rogali vojaki! Vendar sem ti hvaležen zaradi toľike ljubeznjivosti. Že dva meseca prenašam ta duh, a moram odkrito priznati, da postaja od dne do dne neznosnejši. Za-te je bolj primerno, ako se vrneš v Gofno, dasiravno me zelo veseli tvoj nenadni obisk. Kajti prizora, ki se nudi človeku pred jeruzalemskim obzidjem, ne more prenesti ženska nežnost; celo trdi moľje ostanemo težko mirni in hladnokrvni. Povsod trohneči mrtveci! Skrbeti hočem, da bom lahko večkrat pohitel na posete v Gofno.«

»Praviš, da prizor ni za žene!« se narašča Berenika. »Ne za navadne žene, misliš reči. Bodoča soproga junaka pa mora imeti moške živce!«

»Komedijantinja!« misli sam pri sebi Lucij.

»Kakor ti je drago. Skrbi me edino tvoje zdravje. Vzemí, prosim, vsaj ta robec, namočen v nardinem olju!« odgovori Tit.

Gospoda je dospela do tabora. Ob glavnih taborskih vratih so se zbrali višji častniki, med njimi Antijoh iz Komagene, poveljniki pomožnih čet in godci, da pozdravijo svojega vrhovnega poveljnika in njegovo ljubljeno. Vse vojaštvo stoji v vrstah in pozdravlja visoko gospo z radostnimi klici in ženketom orožja. Ponosna Amazonka z zlatim prsnim oklepom sedi mogočno in samozavestno na svoji arabski kobili, ki stop.ca ob Titovi strani enakomerno z glasovi godbe. Kraljica je takoj pri vřodu v tabor odložila dišeči robec, da bi spričo zbranega vojaštva vsaj nekoliko prikrila svojo slabotno žensko naravo. Toda ko jaha tako prešerno po veliki ulici tabora, pripřilja nenadoma lahien južni vetrič in ta prinaša čimdalje ne-

znosnejši duh po gnolibi iz Jeruzalema. Berenikin smehljaj ni več tako prisrčen, obraz ji naglo bleďi, in ko prihaja do prelepega šotora, ki so ga bili v naglici postavili poleg Titovega, se ji izvije iz grla lahien krik, nato pa omahne s konja, kakor da je v popolni nezavesti.

Tribun Lucij je pravočasno opazil Berenikino rastočo slabost. Sprva se je dvigala v njegovem srcu škodoželjnost in veselje vsled toľikega ponižanja prešerne ženske, ali takoj je zatrl v sebi neplemenito čuvstvo, priskočil na pomoč, prestriigel njen padec ter jo rešil preteče nevarnosti.

Ko so ji v šotoru skrbne roke njenih sužnic pripomogle do zavesti, so ji še zmerom doneh na uho glasni in škodoželjni dovčipi vojakov. Rimski vojaki niso nikoli mogli videti Judinje, zato so bili tudi zdaj nevoljni, da je njihov poveljnik dvorjanil judovski kneginji, namesto da bi zasnubil kako plemenito Rimljanko. Celo pri visokih častnikih niso izostale šale zaradi te kočljive nezgode in resni Cereal je pripomnil tako glasno, da je prišlo tudi Titu na uho: »Prav se ji je zgodilo! Čemu pa lazijo ženske po rimskem taboru?«

Silno se je jezila Berenika zaradi tega ponižanja, zlasti ker je opazila, da so šaljive opazke vojakov tudi Tita precej poparile. Ta bi jo najrajši takoj naslednje jutro odpeljal v Gofno. Toda častiteljna ženska ne mara kar tako iti odtod. Pokazati hoče rimski vojski, da tudi njena nežna narava lahko premaga mali napad slabosti. Zato odločno zahteva, naj jo v Titovem spremstvu ponese v nosilnici okrog jeruzalemskega mesta.

Tit ji vseeno odbije prošnjo. »Čisto nič ne dvomim o tvoji hrabrosti,« jo zavrača z nekoliko milejšim glasom. »Ali zdaj ne smem niti trenutka po nepotrebem zapraviti. Ali čuješ treskanje in grmenje? To je odmev stenolomov, ki butajo ob zidovje Antonije. Tu tam se že majejo njeni temelji in zato upam, da bomo lahko kmalu izvršili napad in jo dobili v svoje roke.«

»O, to moram videti! Pravi in resni spopad junakov! To mora biti vse kaj drugega kakor navadno borenje gladiatorjev v amfiteatru! Ne smeš me poditi v Gofno kakor malo deklico, ko se bodo tukaj vršili tako imenitni prizori. Jaz hočem, jaz moram vse to videti! In slednjič, saj niti ne veš, čemu sem pravzaprav prišla semkaj iz daljne Cezareje. Pred vsem seveda, da bi zopet zrla tvoje zalo obličje — to je bil glavni povod! Saj sem že daj kakor četrť leta koprnela po tvojem pogledu! Toda poleg tega sem prihiteľa k tebi z neko prošnjo, ki mi je zelo, zelo na srcu. In ako me ljubiš, bo ta prošnja uslišana. Dozdeva se mi, da sem ti nekoč že govorila o tej stvari, ali ti si najbrž že vse skupaj pozabil.«

»In kako se glasi tvoja prošnja? Znano ti je, da rad dovolim vse, kar ne nasprotuje zdraví pameti in dolžnosti,« vpraša nekako nestrpnó Tit.

»Pamet in dolžnost! Kako hladni besedi!« se narašča Berenika. »Jasno je, da je pametno, česar te prosim: da pustiš nedotaknjen in nepoškodovan veličastni je-

ruzalemski tempelj. Kajti glej, sezidal ga je moj praded Herod Veliki, in če bi ga ti porušil, bi s tem zmanjšal slavo mojega rodu. Premišljevala sem sama pri sebi, kako lepo bi se čulo, ako bi poročali zgodovinarji, da si ga pustil iz ljubezni do mene nedotaknjenega. Vidiš, sladki Tit, tempelj bi bil takorekoč večni spomenik najine ljubezni, in jaz bi nad vsaka njegova vrata dala vzdati marmorno ploščo, ki bi v treh jezikih oznanjale potomcem tvojo slavo in najino ljubezen. Zdaj pa reci, če ni vse to modro in pametno!«

Tit se posmeja in pravi: »Resnično, zgovornosti ti ne manjka! Dasiravno mi doslej nisi navedla pametnega razloga, moram priznati, da znaš prav imenitno govoriti na srce in čuvstvo. Le žal, da Rimljani nismo k temu tako nagnjeni kakor prebivalci jutrovih deželá. Vendar ti moram povedati v tolažbo, da sem povabil k sebi poslanike in poveljnike pomožnih čet, da bi se pomenili o usodi templja in bi jih pri tej priliki vprašal za svet. Morda bi rada sama pred njimi zagovarjala in branila svojo prošnjo, ali pa naj bom jaz tvoj zagovornik?«

»Da bi jaz govorila pred temi divjaki, ki so me še včeraj zasmehovali in bi nemara tudi danes poizkušali na moji osebi svoje zbadljive dovčipe?« odgovori skoro užaljena Berenika. »Obračam se do svojega Tita. Ti moraš umeti mojo prošnjo, v tvojih rokah leži usoda hiše božje. Če že hočeš tudi one gospode vprašati za svet, pa jim rajši naštej svoje razloge. Prosim te, samo mene nikar ne imenuj. Morda bi se izpozabili tako daleč, da bi edino meni nakljub zahtevali, naj se poruši tempelj.«

Ko zapušča poveljnik Berenikin šotor, zagleda ne daleč odtod kopico vojakov, ki tirajo med silnim vriščem in hrupom po glavni taborski ulici nekega ujetnika. Vojake so velikanske izgube in trdovratni upor sovražnikov v zadnjih dneh silno razkačile, tako da so v premnogih slučajih ujete Jude brez preiskave in brez razsodbe obsodili v najstrašnejšo smrt. Tudi nesrečnemu možu, ki ga zdaj vlečejo sredi tabora, je najbrže namenjena slična usoda.

»Čemu naj bi ga peljali še k Titu?« sliši klicati poveljnik. »Ta ima važnejše opravke kakor starega Juda pribiti na križ!«

»Čemu preiskava in razsodba?« kliče drugi. »Le pogledjte prekanjeno mačico, ki si je okrog života navezala vse polno zlata! To mu moramo vzeti, lisjaka pa pribiti takoj na prvi križ, kjer bo lahko opravil brez zlata!«

Te besede je slišal Tit, ko se je prikazal pred Berenikinim šotorom. Kakor bi trenil, stoji pred vojaki, ki so se tako daleč izpozabili, in kakor grom odmevajo njegove stroge besede, tako da se gruča vojakov mahoma razprši na vse strani.

Mož visoke postave in plemnitih potez se poizkuša pobrati s prašnih tal, po katerih so ga razjarjeni vojaki vlekli za njegova oblačila. Z visokega čela si briše krvave srage in se takoj nato zgrudi na kolena pred častnika, ki ga je s svojim odločnim nastopom rešil smrti, ter skloni v

znamenje hvaležnosti svojo osivelo glavo prav do prašnih tal. »Bog mojih očetov naj ti bo plačnik, ker si me otel! Prihajam pa iz Pele onkraj Jordana, in ne iz Jeruzalema, kakor mislijo tvoji bojeviti možje, ki ne umejo niti grškega niti hebrejskega jezika in bi bili v svoji nevednosti nemara prelili nedolžno kri. Rad bi poiskal slavnega Tita, sina cesarja Vespazijana, ter mu izročil pisma sodnika Kvirina, ki dokazujejo, da sem miren državljani in ne gojim nikakih zvez z nesrečnimi jeruzalemskimi uporniki.«

»Torej vstani, da stopiva v moj šotor — jaz sam sem Tit.«

Tu skloni ginjeni starček iznova svojo glavo proti tlom in reče: »Torej naj Gospod, ki vodi človeška srca kakor potoke voda, milostljivo odpre tvoje srce moji prošnji!« Potem se dvigne kvišku in sledi poveljniku. Toda v svoji zbežanosti jame hiteti naprej, tako da koraka pred Titom, in tu zagleda njegovo oko tempelj, ki se je na tem kraju prvič pokazal popotnikom, ki so prihajali iz Samarije. Ko zre pred seboj tempelj božji v starem blesku in sijaju in vidi oblachek dima, ki se dviga od jutranje daritve in vije proti pozlačeni strehi, pozabi na mah, da ima za seboj poveljnika in se krog njega razprostira rimski tabor. Solze se mu zaleskečejo v obeh in nato prične s sklenjenimi, proti nebu dvignjenimi rokami moliti proti templju. »O Gospod, ki stoluješ nad kerubi in si izbral Sion za svoje bivališče, daj, da bo iznova zrlo tvoje sveto obličje na to svetišče in ne zavrzni popolnoma Izraela!«

Pri teh besedah se Tit obrne in se ob pogledu pobožnega Juda ne more ubraniti ginjenosti in spoštovanja. »Tako še nisem nikogar izmed naših duhovnikov videl moliti k Jupitru — in vendar tudi teh ne čuje njihov Bog. Strašno so se morali pregrešiti zoper njega! Človek bi skoro verjel ono pravljico, da so križali njegovega Sina!« Te misli so se nehote vsiljevale Rimljanu, ko je gledal vernega in pobožnega Juda.

Zdajci smukne Benjamin, stopivši iz šotora, mimo poveljnika, in ko zagleda silvolasega starčka, ostrmi, zdirja proti njemu in vrisne od veselja. Tulec je ravnokar dokončal svojo molitev.

»Oče, moj oče!« se izvije dečku iz grla.

»Benjamin! Sin moje desnice, luč mojih oči, vtripljaj mojega srca! Zahvaljen bodi Gospod, ki je vsaj tebe ohranil očetu!« se račuje mož, dvigne dečka na svoje prsi in ga boža in poljubuje z veseljem in solzami.

Nato pelje Benjamin svojega očeta k Titu, ki je bil priča njihovega nenadnega svidenja, rekoč: »Moj oče, glej, moj oče!«

Rabi Sadok bi se rad opravičil. Toda Tit mu pravi dobrohotno: »Želim ti srečo in smatram tvoje veselo svidenje za znamenje, da bom tudi jaz še enkrat videl svojo mater. Ah, človeška čustva so sredi gnusobe tega besnega vojskovanja v naših srcih skoro izmrla. Pojdita in veselita se skupaj te srečne ure! Potem šele pripelji, Benjamin, predme svojega očeta, da čujem njegovo prošnjo in jo uslišim, ako bo mogoče.«

»O gospod, vse veselje najinega svidenja bi se izpremenilo v žolč in pelin, ako ne ugodiš poprej moji prošnji,« odvrne Sadok. »Ako hočeš dopolniti najino srečo, čuj in ustredi mojim skromnim besedam!«

»Kakor ti je drago! Stopi torej v moj šotor in mi razloži svoje želje! Toda bodi kratek v besedah; pičlo mi je odmerjen čas za najin pogovor.«

Rabiju Sadoku je bila pri srcu rešitev templja. Globoko iz srca mu vrejo besede, spremljajo pa jih solze, ki rosijo na njegovo sivo brado. Resnično čustvo zmerom gane plenuite duše; tako je imel rimski poveljnik navzlic vsej svoji vojaški trdosrčnosti. »Kako krčevito se to ljudstvo oklepa svetišča svojega Boga!« si misli sam pri sebi. »Ko je pred nekaj meseci vpepelil požar rimski kapitol in vse podobe Jupitra, Junone in Minerve, nisem opazil niti ene solze v našem narodnem svetišču.«

Ponudba, katero je Rabi omenil na koncu svoje prošnje, je bila skoro odveč, da bi pomagala omehčati poveljnikovo srce. »Tri četrtine mojega imetja — sto talentov v atiškem srebru — so odsihmal tvoja lastnina, ako nam otmeš hišo našega Boga, in blagoslov mojih rojakov ter molitve in daritve naših duhovnikov bodo spremljale tebe in tvoje potomce od roda do roda.«

Tako je govoril rabi Sadok in Tit mu je odgovoril: »Tvoja prošnja se strinja z mojo lastno željo in željo neke prijateljice, pa tudi tvoji novci niso neznačajna reč in bodo precej pokrili vojne stroške, katere so tvoji uporni rojaki nakopali rimskemu cesarstvu. Toda preden se odločim za tako važno stvar, moram čuti tudi glas svojih svetovalcev. Vrni se zdaj k svojemu sinu. Še to uro boš slišal mojo končno besedo o usodi templja.«

Rabi Sadok se vrne pred šotor, kjer najde Benjamina. Mnogo si imata drug drugemu povedati. Deček pelje očeta do bližnjega nasipa in mu pokaže iz daljave hišico, okrog katere so še vedno frfotali beli golobje in kjer je po njegovih mislih bivala Tamara. Rabi Sadok pošilja natihoma proti nebu iskrene prošnje za svojo hčerko. Niti novica, da sta njegova otroka postala kristjana, ga ne vznevolji tako hudo, kakor je pričakoval Benjamin. Besede ga niso zadele tako nepričakovano in tudi v Peli je med tem časom natančneje spoznal kristjane.

Vendar se še kljub temu trdovratno upira krščanski veri; nauk, kateremu se stari Jud najbolj protivi, je Gospodova prerokba o razdejanju templja. Pripravljen je storiti vse, da bi se slednja ne uresničila, in je prav iz tega nagiba prihitel v rimski tabor ter obljubil Titu večino svojega premoženja. Poveljnik je očitvidno naklonjen njegovi prošnji in zato zatrjuje Sadok že zdaj s popolno gotovostjo svojemu sinu, da tempelj ne bo razdejan in bo dokazal, da je bil Kristus slepar. »Tedaj bodeta spoznala Tamara in ti, da vajin Jezus ni bil prerok, še manj pa Sin božji ali Mesija; vrnila se bodeta k Mojzesovi postavi in jaz bom daroval Gospodu v njegovem svetišču zahvalno daritev, za vajino pregreho pa zadostilno daritev.«

Benjamin je zatisnil ušesa, ko je oče pričel s takimi besedami govoriti o Jezusu. Nato mu reče: »Oče, oče! Usmiljeni Bog naj ti odpusti to bogokletstvo! Prav gotovo se bodo izpolnile besede milega Zveličarja o razdejanju templja, kakor so se doslej vse druge izpolnile. Ali ni rekel, da bodo sovražniki obdali Jeruzalem z nasipom? Kdo bi bil verjel kaj takega o tako velikem mestu? In vendar vidiš krog svetega mesta obzidje in njegove stolpe. Vse to je zgradil Tit v malo dneh.«

(Dalje prih. dnjič.)

Vernikom.

Prežalostnega srca Vam moram poročati o groznem zločinu, ki se ravno danes 5. septembra vrši v beli Ljubljani. Pa kaj se godi?

Za današnji dan so napovedali svoj shod v Ljubljani »svobodomisleci«, ki v svojem listu hujskajo za odpad od katoliške Cerkve, grde našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa in taje samega osebnega Boga, Stvarnika nebes in zemlje.

Pridobivati ljudi in jih združevati v strasten boj proti katoliški Cerkvi, proti Jezusu Kristusu in proti Bogu je namen tega shoda. Ali ni ta zarota zoper Boga grozen zločin? In vendar ga državne postave dopuščajo.

Upam, da se tega zlobnega dejanja ne bo udeležilo mnogo Slovencev, prepričan sem, da ta zarota med Slovenci ne dobi privržencev, ampak se bodo vsi z gnusom od nje obrnili in jo zatrli, vendar se pa bojim, da se vsaj nekateri zapeljejo, se shoda udeležé, njegove skiepe odobré in se s tem sami iz katoliške Cerkve izobčijo. Gotovo je pa ta shod sam neizrekljivo razžaljenje večnega Boga in izredno veliko javno pohujšanje.

Obžalujmo nesrečne zasleplence, ki shod sklicujejo, ki bodo na shodu govorili ali se shoda udeležili; obžalujmo posebno nesrečne stariše, katerih sinovi so tako globoko zabredli, da ne le sami taje Boga in vse Božje razodenje, ampak v svoji hudobiji še druge zapeljujejo in v globoki prepad za seboj potegujejo; obžalujmo jih in molimo zanje, da bi se jih Bog usmilil in bi se od zmote zopet povrnili k resnici, od črne tmine k svetlobi spoznanja Božjega. Dajmo pa tudi Bogu in Gospodu Jezusu Kristusu za zasramovanje in žaljenje današnjega dneva kar največje zadoščanje. Zato določim:

Danes popoldne naj se po krščanskem nauku moli žalostni del svetega roznega venca in litanije na čast presv. Srcu Jezusovemu z dotičnimi molitvami.

K tej zadostilni pobožnosti nujno vabim vse vernike: može in mladeniče, žene, dekleta in otroke. Udeležite se je danes popoldne mnogoštevilno!

Blagoslov Božji naj pride nad Vas in naj nad Vami vedno ostane. Amen.

V Ljubljani, 5. septembra 1909.

† Anton Bonaventura,
škof.

Razgled po domovini.

Župnija Gora pri Sodražici, ki je bila ravnokar ustanovljena, dobi svojega prvega župnika v osebi č. g. Mihaela Kmeta, kaplana v Senčurju pri Kranju.

Naši Orli so priredili v nedeljo 22. avgusta izborna obiskano veselico v prid obmejnemu Slovincem na Viču pri Ljubljani. Prišlo je nekaj sokoličev nagajat, a naši Orli so jih obstopili in jih nato pognali v beg. Le eden se je nekoliko obotavljal, a še tega so vrle viške dekleta tako nabunkale, da bo pomnil, kdaj je delal nemir na veselici. — Prihodnjo nedeljo polete sv. obhajilo. Popoldne nastopijo pri telovadbi v Radovljici.

Kranjski liberalci so bili sklicali v Ljubljano zaupni shod svojih kmečkih pristašev. Ta dan je pač liberalna stranka lahko videla, kako bore malo somišljenikov ima med ljudstvom. Razven nekaj trgovcev, gostilničarjev in učiteljev ni bilo skoro nobenega kmeta. Naš kmet je veliko premoder, da bi poslušal hodil liberalne škrice, kakoršni so Hribar, Žerjav, Ribnikar in razni drugi nezreli mladiči, ki vihtijo liberalno zastavo. Za slovenskega kmeta ni drugje prostora nego v S. L. S. Ta ima srce zanj, kar je že opetovano pokazala.

+ **»Narodova« laž.** V sobotni številki z dne 28. avgusta piše »Slovenski Narod« med drugim doslovno: »Pretekli teden sta prišla kamniški glavar Krese in deželni poslanec dekan Lavrenčič na naše stroške ogledat si škodo (po toči). Iz njunega obnašanja smo spoznali, da sta se prišla iz kmeta norčevat. Okrajni glavar je opomnil: »Saj ni nobene škode«, dekan Lavrenčič mu je prav široko smeje se pritrjeval. Tako »Sl. Narod«, in kaj je res? Da se je to gosposkemu dopisniku v oguljeni sukni — ne priprostemu kmetu —, kakor piše »Slov. Narod«, milo rečno, sanjalo, ker si nisem jaz z gospodom glavarjem doslej še nikjer ogledoval škode po toči ali se temu smejal. — Pripomnim pa, da sem se poučil o škodi drugim potom, da sem ponesrečene odkritje pomiloval in prosil za nje osebno pomoči pri c. kr. dež. vladi v Ljubljani, oziroma gospodu grofu Chorinsky-ju. — Ivan Lavrenčič, deželni poslanec.

Kdo dopisuje v liberalni »Slovenski Dom«? V Ljubljani pišeta za ta najnovejši liberalni listič mladi dr. Žerjav in neki Ribnikar. Z dežele prinaša tudi nekaj lažnjivih čenč, katere pišejo po večini liberalni učitelji. Zato proč s to liberalno curjo. — Naročajte »Domoljuba«, ki ima svoje naročnike po vseh krajih, kjer bivajo Slovenci.

V štajerski kapucinski pokrajini je bil 22. t. m. v Celju redovni kapitelj. Provincijalom je bil izvoljen P. Donat Zupančič. Definitorji pa so: P. Sigismund Wagner, P. Zeno Lezu, P. Linus Prah in P. Gottard Burtscher.

Duhovske spremembe na Spodnjem Štajerskem. Nastavljeni so kot kaplani č. g.: Franc Rop v Rečici, Anton Kuhar v Središču, Franc Rampre pri Sv. Vidu bli-

zu Grobelnega, Franc Kren pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, Peter Pavlič pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. — Prestavljeni so: Anton Tkavec iz Ljutomera v Maribor (kot korni vikar), Janez Širec iz Stoperc v Leskovec, Jožef Toplak iz Središča v Ljutomer (kot drugi kaplan). — V začasni pokoj sta stopila zaradi bolezni: Ferdinand Ciuha in Franc Lovrenko.

P. Erhard Pečar iz kapucinskega reda pride zopet v Škofjo Loko. Odslej bo pet patrov v Loki, kar je zaradi mnogih ekskurzov potrebno. P. Bonaventura Savec je pa iz Loke premeščen.

Umri je pretečeni teden v Ljubljani drugoletnik goriškega semenšča, bogoslovec g. Franc Tavželj. Nevarna bolezen jetika je nadebudnega gospoda spravila v prezgodnji grob. Naj počiva v miru!

Č. g. dr. Josip Sever, kaplan v Vipavi, vstopi jeseni kot duhovnik v c. in kr. mornarico.

Kaj nečastno za liberalnega učitelja?!

1. Nečastno je, če liberalni učitelj brzoglavno pozdravi shod svobodomislecev.
2. Nečastno je, če liberalni učitelj med službo božjo stoji za cerkvenimi durmi, kjer se zbirajo najslabši ljudje.
3. Nečastno je za liberalnega učitelja, če kaznuje otoka, ako ga ta krščansko pozdravi.
4. Nečastno je, če daje liberalni učitelj otrokom v verouku slab zgled. Vse to je nečastno v očeh »naprednega« učitelja. Tako je trdil vsaj pri c. kr. okrajnem sodišču v Kamniku dne 23. avgusta učitelj Grmek, ki se gotovo s ponosom smatra za »naprednega«. Pozivamo ga, da na shodu svobodomislecev v Ljubljani 5. septembra zbranim zborovalcem — med katerimi bo tudi precej naprednih učiteljev — to pove in obenem zahteva, naj list »Svobodna Misel«, kateremu je Grmek zvest naročnik in »odkrit« zaveznik, zanj ne piše več, kot je pisal, da se mora križ iz šole odpraviti in da se mora začeti odkrit boj proti cerkvi in verskim resnicam.

Samoumor. Pretekli teden ob pol treh zjutraj se je v domobranski vojašnici v Ljubljani na postelji s službeno puško ustrelil četovodja Ivan Pirnat, rodom iz Šiške. Zadel se je v glavo in je bil takoj mrtev. Vzrok samoumora je neznan. Pred činom je nesrečnež napravil oporoko, da vse zapušča svoji sestri, potem se pa slekel, spravil v posteljo ter si končal življenje. Njegovo truplo so prepeljali v garnizijsko bolnišnico.

Vlak na Sv. Goro bo peljal iz Medvod dne 12. septembra, na Marijinega imena dan, in ne, kakor je bilo pomotoma v »Domoljubu« poročano, dne 29. avgusta.

Železnica Rogatec - Brežice - Novomesto. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo Faleschiniju, županu brežiškemu, Hansu Sniderschitschu in dr. Janeschu, da trasirajo in projektirajo ozkotirno železnico Rogatec-Brežice-Novomesto. To velja za eno leto.

Ciril-Metodova družba je nastavila za učitelja v Velikovecu »znanega« najstrastnejšega liberalnega učitelja Peseka. Pri-

tem so bili merodajni le politični nagibi. Peseka se pošlje na Koroško, da bo tam delal za liberalizem, kajti radi sposobnosti se ga ni imenovalo, ker je znano, da kompetira že eno leto za vsako prazno mesto, a — vedno propade. Šolski nadzorniki na Štajerskem se bodo oddahnili, da zapusti učitelj, kojega delovanje so vsi, akoravno niso naši pristaši, obsojali, Štajersko. Slovenci na Koroškem pozor!

Iz Mengša. Dne 3. oktobra, na rožnivenško nedeljo priredi »Katol. slov. izobraževalno društvo« v Mengšu romanje na Trsat s posebnim vlakom. Trsat je znamenita božja pot, kamor so od nekdanj prav radi zahajali tudi Slovenci. Vlak bo vozil 3. oktobra in sicer bo odhod iz Kamnika ob 12. uri 50 minut. Sprejemal bo potnike na vseh postajah iz Kamnika do Ljubljane, v Ljubljano pride vlak ob drugi uri 5 minut na južni kolodvor. Potniki se bodo sprejemali tudi v Ljubljani na južnem kolodvoru. Odhod iz Ljubljane bo ob 2. uri 15 minut, nato vozi vlak brez postajanja naravnost proti Reki, kamor pridemo ob 6. uri 15 minut. Ob sedmi uri bo vhod v slovensko železniško postajo na Trsat. Nato bo cerkvena pobožnost: govor, pete litanije in spovedovanje. Drugo jutro 4. oktobra bo govor, sveta maša, skupno sveto obhajilo. Po cerkveni pobožnosti si bodo lahko božjepotniki ogledali Trsat, Sušak in Reko. Kdor bo hotel, bo lahko napravil krasen izlet po morju v Opatjo, kamor vozi parnik vsake pol ure. Iz Reke bo vlak odhajal 4. oktobra popoldne ob 3. uri 50 minut, v Ljubljano pride ob 7. uri 44 minut, v Kamnik ob deveti uri 5 minut ponoči. — Voznina znaša za osebo od Kamnika v Reko in nazaj za III. razred 8 K 50 v, iz Homca, Jarš, Domžal, Trzin in nazaj 8 K, iz Črnuč, Tavčarjevega dvora in nazaj 7 K 40 v, iz Ljubljane, južni kolodvor in nazaj 6 K 80 v. Kdor se hoče peljati v drugem razredu je nekoliko več. — Kdor hoče torej iti na Trsat naj se zglašiš pri »K. slov. izobraževalnem društvu« v Mengšu in naj pošlje voznino na kasneje do 14. septembra.

V Ricmanjih so bili začeli s popraviljanjem cerkve in župnišča. Cerkev je poprave zelo potrebna. Za sedaj se izvrše na državne stroške le najnujnejše poprave. Proračun znaša 9220 K. Delo je sprejel znan domači podjetnik Sv. Martelanc iz Barkovelj. Poprava cerkve in župnišča bo trajala kaka dva meseca in pol. Premični predmeti so se v tork prednesli iz cerkve v občinsko hišo za župniščem.

Zlet na Gorjance. V nedeljo 5. septembra se vrši zlet na Gorjance. V slučaju, da bi deževalo zlet izostane. Ob deseti uri bo sveta maša z govorom, katero bo daroval č. P. Pavel. Po maši razgovori. Da se vrh hriba preživimo, je skrbljeno. Dolenška moška katoliška mladina, naj prihiti vsa gori. Ozmimo se enkrat po Dolenjski z vrha svojih Gorjancev — sv. Miklavža.

Sv. Jurij ob južni železnici. Dne 19. t. m. je bila volitev za župana v trgu Sv. Jurij ob južni železnici. Izvoljen je bil Franc

Pisanec, posestnik v Bezovju, pristaš Slovenske kmečke zveze. V starešinstvo so izvoljeni gg.: Ivan Artman, Alojzij Nendl in Herman Kincl. Torej so v celnem starešinstvu, razun enega (Alojzij Nendl), sami pristaši Slov. kmečke zveze. S tem je torej končan dolgotrajen boj v okoliški in trški občini za občinsko zastopstvo, ki se je končal z zmago Slov. kmečke zveze. In to nam daje upanje, da je nastopila za Sv. Jurij ob jurž. žel. boljša doba, doba vstrajnega resnega dela za blagor okoliške in trške občine.

Štajerski slovenski poslanci prirejajo vsako nedeljo dobro obiskane politične shode. Na vseh shodih izrekajo volivci poslancem popolno zaupanje in jih navdušujejo za nadaljni boj proti Slovincem skrajno sovražni vladi.

Dobrovski fantje so bili nekam razžaljeni radi dopisa v »Domoljubu«, št. 34 z dne 26. avgusta t. l., v katerem se je poročalo o umoru Janeza Babnik. Da ne bo kdo napačno sodil, preciziramo citirani dopis tako, da se dotični umor ni zgodil na Dobrovi, ampak v dobrovski župniji. Kriv nesreče je pa alkohol.

V Preski pri Medvodah biva na odihu krčki biskup mil. gospod dr. Anton Mahnič.

V »Ljudskem domu« se je pričelo živahno gibanje. Parkrat je predaval vrlo zanimivo o svojem potovanju po Srbiji, Bolgariji, Grškem in Turčiji mestni kaplan g. Sitar. G. mestni kaplan Zaplotnik je popisal potovanje Slovencev v Dubrovnik k evharističnem shodu in o svojem izletu v Trebinje v Hercegovini. Poslušalcev je bilo vselej zelo veliko.

V Kovorju pri Trzliču je imel deželni oslanec Piber ljudski shod, na katerem se poročal o delovanju deželnega zbora.

Katol. slovensko izobraževalno društvo v Črnomlju deluje prav izborna. Skoro vsako nedeljo se vrši redno predavanje, tako o ustavi (tri ure) predaval č. g. Kubinek), o zgodovini slovanskih narodov v prvi polovici 19. stoletja s posebnim ozikom na ilirizem (štiri ure, predaval gosp. cand. iur. Malnerič), o alkoholu in zdržnosti (dve uri, predaval isti), v nedeljo se je pa vršilo zopet predavanje: o domačih obrtih v Beli Krajini (predaval g. Malnerič). Društveniki so napravili letos tudi en izlet na Rožanec, kjer so jim bili vrli Rožančanje postavili slavoloke; dne 5. septembra pa se vrši ustanovitev belokranjskega Orla z javno telovadbo, dramatično predstavo, s petjem in godbo.

Sestanek katoliško-narodnega belokranjskega dijaštva se vrši dne 5. septembra. Tovariši, udeležite se ga po-noštevilo. Če bo mogoče, napravimo drugi dan skupen izlet v Karlovec.

Žerjavja smola. V zadnjih tednih je vodja novo osnovanega »Agro-Merkurja« dr. Žerjav v družbi še nekega drugega nastavljenca tega zavoda obredel vso Kranjsko in Spodnještajersko in ponujal špeci-rijsko blago po cenah, pri katerih je imel zavod vsled svojih ogromnih režijskih stroškov, katere ima, gotovo zgubo. Namen te konkurence je bil, da se naši »Gospodarski zvezi« kar največ mogoče odjemalcev odje in gledalo se ni pri prodaji

prav nič, ali je dotični kupec solventen ali ne, liberalec ali klerikalec, samo da se je rogovilo po deželi. Te konkurence pa ni čutila naša »Gospodarska zveza«, pač pa liberalni ljubljanski veletržci, kateri so se vsled tega posvetovali, kako bi se temu delovanju dr. Žerjava konec napravilo. Vrelo je raditega tudi pri večjih liberalnih trgovcih po deželi, posebno na Notranjskem, kateri so seveda radi smešno nizkih ponudb Žerjava jeli izgubivati male kramarje kot odjemalce v svojih okoliših. Jeza liberalnih trgovcev je pretečeni toden priklopila do vrha in diktirali so »Agro-Merkurju«, da, ako hoče liberalna stranka še nadalje imeti oporo v njih, takoj opusti nadaljno prodajo blaga na Kranjskem in Spodnje Štajerskem, katere-mu ukazu se je »Agro-Merkur« v skupni seji svojih zastopnikov in onih trgovcev tudi podvrget tako, da bo »Agro-Merkur« primoran svojo ogromno množico blaga izven svojega pravega delokroga ponujati in liberalna stranka pa lahko nadalje na podporo trgovcev, kateri so nad Žerjavom zmagali, računa. Ta eksemplj naj dr. Žerjav nikoli ne pozabi!

Spremembe med tržaško duhovščino. Msgr. Peter Flego je imenovan za dekana tržaškega okrožja. Mnogoč. g. Anton Košir, dosedaj župnik v Tinjanu, je bil dne 23. t. m. kanonično umeščen na župnijo Kontovel; istega dne je bil č. g. Ivan Zalkar umeščen na župnijo Gročana. V Osp pride za župnega upravitelja č. g. Gabrielj Piščanc, dosedaj kaplan v Skednju; obenem bo ekskurendo oskrboval Plavje. Č. g. Jožef Volk pride iz Doline za kaplana v Škedenj. Na njegovo mesto pride za kaplana v Dolino č. g. novomašnik Julij Rutar. Č. g. Jožef Kržman, dosedaj kaplan v Rojanu, je imenovan župni upravitelj v Tinjanu. Č. g. novomašnik Frančišek Bonač pride za kaplana v Rojan. Č. g. Gabrielj Ivan pojde iz Kastva za župnega upravitelja v S. Lorenzo in Daila. Maksimilijan Visentin je imenovan za drugega kooperatorja v Izoli.

Brezje. — Bratski odseki!

«Sila, ki oživila našo organizacijo, nam ne da počivati. Po lepih kamniških dneh — nič odmora! Vedno naprej! Lansko leto se nas je zbralo na Angeljsko nedeljo lepo številno na Brezjah. Takrat smo sklenili, da se zberemo vsako leto na ta praznik pri Kraljici nebes. Obljuba dela dolg. Dolžnost naša je, da ta dolg poplačamo. Zato Vas vabimo, dragi bratje, da pohitite tudi letos 5. septembra z nami tja gori, kjer časte tisoči in tisoči leto za letom mogočno zaščitnico našega naroda in tudi naše organizacije. Samo vabimo, nič ne silimo, ker želimo, da ni to toliko zunanja, ampak manifestacija naših src. Spored je približno sledeči:

I. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 7. uri.

II. Po prihodu na Brezje sveta maša in skupno sv. obhajilo. (Brate, ki pristopijo k mizi Gospodovi, prosimo, da opravijo sveto spoved že doma.)

III. Po sveti maši kratek shod.

IV. Takoj nato odkorakam v Radovljico, kjer imamo

V. Skupno kosilo.

VI. Po kosilu skušnja za popoldanski javni nastop.

VII. Javna te'ovadba.

VIII. Po javnem nastopu kratek odmor, nato odhod domov.

Bratje naj pridejo v uniformah. Glede javnega nastopa bo dal še natančna navodila vaditeljski zbor. Da vemo število udeležencev, prosimo, da se nam zanesljivo naznanijo do 29. avgusta.

Na zdar!

Z. T. O.

Treba je samo primerjati in vsakdo takoj vé, katera izmed »Pratik« je edino prava naša pratika, najlepša, najboljše in zbog tega tudi najcenejša. Kdor vzame v roko našo »Družinsko Pratiko«, ne bo segal več po nobeni drugi, ker mu nobena ne nudi toliko in tako raznovrstnega berila, kakor ravno ta s podobo sv. Družine. Dobi se po vseh trgovinah, kjer je pa ne dobite, jo naročite naravnost iz Ljubljane. Po pošti stane 10 vinarjev več.

Nemščina brez učitelja ali slovensko-nemška slovnica za samouke. Spisal dr. Leopold Lenard. Cena 1 K 20, s poštnino 1 K 30. To knjigo je ravnokar izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in je ž njo zelo ustregla vsem onim, ki se želijo naučiti nemškega jezika. Dosedaj sploh nismo imeli za pouk v nemščini nobene knjige, ki bi bila sestavljena za potrebe preprostega ljudstva; imeli smo le nekaj knjig in brošuric, ki so pa sestavljene samo za šolski pouk in nimajo za samouke nobene vrednosti. Naše ljudstvo je seveda kupovalo te knjige, iz katerih se pa ni veliko naučilo. Knjiga, katero sedaj podaja »Katoliška Bukvarna« našemu ljudstvu, je sestavljena popolnoma za naše potrebe in je edina porabna knjiga za one vse, ki se hočejo brez učitelja naučiti nemščine; saj pravi pisatelj v predgovoru: »Vsakega jezika se je treba učiti in vsako učenje zahteva truda. Knjiga, ki ti obeta, da se boš kakšnega jezika naučil brez truda in v nekoliko urah ali dnevih, laže in te hoče samo goljufati. Mi ne obetamo, da se boste iz te slovnice naučili nemškega jezika brez truda in pa že v nekaj dnevih, pač pa, da se ga boste naučili s kolikor mogoče majhnim trudom in v kolikor mogoče kratkem času.«

Razglas o razpisu volitev za obrtno sodišče, ki se ima ustanoviti v Ljubljani. Deželna vlada razglasa: Z ukazom pravosodnega ministrstva, dogovorno z ministrstvi za notranje zadeve, trgovino in finance z dne 15. julija 1909, drž. zak. št. 112, se je odredila ustanovitev obrtnega sodišča v Ljubljani s 1. decembrom 1909, kojega krajevna pristojnost obsega okoliš c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani in kojega krajna pristojnost se razteza na vsa v § 1., odstavek 2, zakona z dne 27. novembra 1896, drž. zak. št. 218, navedena, v okolišu obrtnega sodišča se nahajajoča podjetja izvzemši železnice. Na podlagi naročila c. kr. justičnega ministrstva, sporazumno z ministrstvi za trgovino in notranje zadeve z dne 15. julija t. l., številka 15.760, se uvidi c. kr. dež. vladi volitev predsednikov in namestnikov obrtnega sodišča ter obrtnih predsednikov vzkljnega sodišča odrediti na prvo polovico

meseca novembra 1909 in se naznani namatnejši čas volitve pozneje na dotični krajevno običajni način s posebnim razglasom. Število predsednikov obrtnega sodišča znaša po § 4. navedene ministrske odredbe 48, število namestnikov 28 in število predsednikov za vzklicno sodišče v obrtnih spornih zadevah 12. Skupine obrtnih obratov za izvršitev volitev in skupno število predsednikov in namestnikov obrtnega sodišča, ki jih voli v vsaki skupini, polovico volivni razred podjetnikov in polovico volivni razred delavcev, so po § 5. navedene ministrske odredbe določene takole: Skupina I. Vsi veliki obrati izvzemši trgovinske obrate: 16 predsednikov, 8 namestnikov obrtnega sodišča; 4 predsedniki vzklicnega sodišča. Skupina II. Vsi mali obrati izvzemši trgovinske obrate: 20 prisednikov, 12 namestnikov obrtnega sodišča; 4 prisedniki vzklicnega sodišča. Skupina III. Vsi trgovinski obrati: 12 prisednikov, 8 namestnikov obrtnega sodišča; 4 prisedniki vzklicnega sodišča. Velikim obratom je smatrati ona podjetja, glede kojih je bilo predpisano letno občne pridobnine več nego 300 K. Javnemu polaganju računa zavezana podjetja se štejejo k velikim obratom. Imetniki (namestniki, poslovodje, zakupniki, voditelji obratov) onih obratov, na katere se razteza pristojnost obrtnega sodišča, se pozivljajo, da tekom treh tednov po objavi tega razgasa v uradnem listu pismeno naznanijo občinskem predstojništvu stajališča svojega obrata za sestavo volivnih imenikov obeh volivnih razredov potrebne podatke. Javne trgovske družbe, komanditske družbe, delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadrage, družbe, zavodi in društva morajo istočasno imenovati izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje in za izvrševanje volivne pravice, eno pa k večjem dve oseb, ki bodo zanje oddale glasovnice. Vsi podjetniki (obrniki, namestniki, poslovodje, zakupniki, voditelji obratov) so zavezani tekom preje omenjenega roka sestaviti in vposlati občinskemu predstojništvu stajališča obrata popolen seznam na dan objave tega razgasa v uradnem listu v njihovem obratu uposlenih moških in ženskih delavcev, ki so izpolnili dvajseto leto, ki že delajo najmanj eno leto v tuzemstvu in ne pripadajo stanu učencev. Ti imeniki morajo obsegati tudi one delavce, ki izven obratov ališča proti plačilu za obrat delajo. — C. kr. deželna vlada za Kranjsko. — V Ljubljani, dne 17. avgusta 1909.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

V Borovnici se je poslovil od ljudij v nedeljo, 22. avgusta, gospod nadučitelj Avgust Pirc. V lepi društveni dvorani je prišlo do sto ljudi k slovesu. V imenu vseh se poslovil gospod Franc Boršnik, profesor v pok., in povdarja med navdušenim ploskanjem delo in skrb gospoda nadučitelja za celo občino, za mladino. Poslovili

so se tudi od gospoda še g. župnik Juvanec, g. župan Franc Kos, g. Franc Suhadolnik, g. Papler, a vsi so pokazali globoko spoštovanje do gospoda nadučitelja in njegove družine. Ginjen se je zahvalil gospod nadučitelju za udanost in spoštovanje, da mu vse to ostane v življenju v tolažbo. — Vso postrežbo je prevzel gostilničar gospod Godec, a tako, da je bil slehern popolnoma zadovoljen. Vsi smo se pa radovali in zabavali ob prelepem petju društvenega pevskega zbora.

Iz Podpeči pri Preserju. Tukaj je dne 20. t. m. za dolgo trajno boleznijo umrl posestnik Peter Ložar v 60. letu starosti. Bil je to mož poštenjak, miroljuben in z vsakim prijazen in postrežljiv. Odiškoval pa se je posebno z nesebično radodarnostjo. Ni potreboval časti in mnogo prošenj, če je le mogel je vsakemu rad hitro pomagati in dobro storil. Posebno za naše novoustanovljeno gasilno društvo si je pridobil veliko zaslug. Bil je od začetka naš podporni član in pri zidanju gasilnega doma je največ pripomogel. Zato ga ho društvo vedno v hvaležnem spominu ohranilo. Želimo, naj njegov zgled nam nakloni veliko takih mož. Od tebe, dragi Peter, pa se poslavljamo z žalujočim srcem, tvoja duša, upamo, se že veseli pri Bogu, truplo tvoje sladko naj počiva, enkrat pa daj nam Bog vsem skupaj vesele svidenje nad zvezdami!

Šmartno na Posavju. Zadnje nedeljo je že drugi prišlo katol. slov. izobraževalno društvo iz Sela k nam gostovat. To pot so pa nastopili vrli fantje in izvajali z burko »Štipko Tiček« obilo smeha. To so fantje, ki v poštemen razveseljevanju iščejo zabave, in skušajo izuriti svojega duha s plemenitim delom. Zdi se nam, da so igralci vzdramili tudi naše posavske fante.

Selo. Katoliško slovensko izobraževalno društvo skrbi za pošk in zabavo. Predzadnje nedeljo je napravilo nekaj udov imenovanega društva podučni izlet v raj kranjske dežele, na divni Bled in v Vintgar, da spoznajo lepoto slovenske svoje domovine in se utrdijo v ljubezni do prekrasne domače zemlje. Zadnje nedeljo pa so šli fantje zabavati naše sosede Posavce, in jih dramit za jednako izobraževalno delo. Predstavljali so »Štipko Tička«. Doma se pa pripravljajo za 12. september za igro, ki bo vzbudila veliko smeha med gledavci.

Moste. Še enkrat so imeli pri občinskem odboru sejo zaradi šole. Sklenilo se je, da bo šola v Mostah šestrazredna. Najela se bo v ta namen ena izmed Predovičevih hiš. Mi svetujemo občinskemu odboru, naj se obrne na tiste ustanovljavce Ciril-Methodove družbe v Mostah, ki tuji v svet in ljudi farbajo, ko pravijo, da bo Ciril-Methodova družba zidala šolo v Mostah. Tiste ljudi primeti sedaj za lažnjive jezike in jim recite: Sedaj pa le sem z denarjem, pomagajte nam pripraviti Predovičevo hišo za šol. Seveda jih boste prosili brez uspeha, ker dali ne bodo ničesar. Tudi oni vinarji, ki jih bodo Moščani dali za Ciril-Methodovo družbo, ne bodo naši šoli prav nič koristili, plačevali jih bodo za vse druge namene, za domačo

šolo pa ta družba ne prispeva nič. Kar bo stala nova šola v Mostah, to bodo morali davkoplačevalci plačati pri davkih. Ciril-Methodovci le begajo ljudi in jih lovijo na liberalni lim. Zato se jim ne dajte vjeti. Vprašamo pa tukaj javno ves občinski odbor in vse davkoplačevalce moščanske občine: Kaj je bolj modro? Ali za eno leto potrpeti v stari šoli na ta način, da bi imelo pet razredov šolo dopoldne pet razredov pa popoldne? Med tem letom pa hitro dobiti primeren prostor in postaviti novo šolo, v kateri bi s prihodnjim šolskim letom že lahko podučevali? Ali je morda bolj modro najeti Predovičevo hišo, plačati popravila, da bo pripravna za šolo, in vsako leto plačevati najemnino. Gospodje občinski odborniki so si izbrali zadnje. Mi, kar nas je bolj treznih davkoplačevalcev, pravimo, da ti možje slabo razumejo gospodariti. Potrpiamo, ljudje božji, eno leto s staro šolo, med tem pa zidajmo novo. Zidali bomo občini. Če pa plačujemo Predoviču in popravljamo hišo, pa denar naravnost proč mečemo in podpiramo le prazne Predovičeve hiše, oziroma ono nemško posojilnico iz Gradca, ki zalaga Predoviča z denarjem. Možje, modrosti in pameti je treba! Tu ne gre samo za en vinar.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Z Rupe pri Kranju. Ljudska knjižnica na Rupi je priredila angejsko nedeljo narodni igrokaz »Zaklad« z vrtno veselico. Stopili so prvokrat mladeniči in dekleta na oder in vsi rešili izvrstno svoje vloge. To nam spričujejo udeleženci, ki so zahtevali, da se igra ponovi. Tej splošni žejji hočemo ustreči in bomo ponovili igro v nedeljo, dne 5. septembra. Začetek ob 4. uri. Zato prihitite vsi, ki ste bili angeljsko nedeljo zadržani, prihodnje nedeljo na Rupo, katero vas posebno radi obiskujejo Kranjčani.

Iz Mengša. Katoliško slovensko izobraževalno in podporno društvo v Mengšu je priredilo v nedeljo, 22. t. m., dve igri, in sicer: »Znamenje v gozdu« in »Pri gospodi«. Obe igri ste bili prav mojstrsko izpeljani. Zato ni čuda, da je slavno občinstvo z gromovitimi aplavzi izražalo svojo največjo radovoljnost. V prvi igri »Znamenje v gozdu« se je posebno odlikoval Vuk in sploh vsi. Ker je bila igra bolj tragične vsebine, zato ni nudila toliko smeha. A vendar je občinstvo z največjo pozornostjo sledilo dejanjem in lunaškim nastopom vrlih igralcev, ki so res prav izborno rešili svoje vloge. Drugo igro »Pri gospodi« pa so uprizorile vrle mladenke, za kar jim gre vsa čast. Tudi v tej igri se je pokazalo, kako eminentno znajo tudi mladenke nastopati, ki so prav sijajno rešile svoje vloge. A pred vsem pa moramo pohvaliti Marijo, ki je tako dobro pogodila svojo nalogo, da so se poslušalci kar čudili, da se more tako izvrstno obnašati, kakor bi bila res kaka deklica iz kakšnih hribov, ko gre službe iskat v mesto. Dobro bi bilo, če bi se ta igra še enkrat uprizorila. Veselimo se, ko vidimo, kakšne moči imamo v naši sredi, ki so res vneti za vse dobro. Želimo le, da bi kaj kmalu zopet priredili kako veselico.

Preizkušnja za pomagalice pri čevljarski zadruzi v Tržiču se bode vršila dne 5. septembra t. l. Delo za preizkušnjo je narediti dne 30. avgusta v delavnici g. Jožefa Kralj. Prošnja za pripustiev k preizkušnji je vložiti najkasneje do 29. t. m. pri zadruzi. Pojasnila daje radovoljno zadružni načelnik.

Umri je pretekli teden, dne 18. avgusta, gospod Anton Pohar, posestnik iz Polč. Nasrečna usoda je bila, da ga je mladi konj udaril z nogo v trebuh. Vzlic vsemu prizadevanju in trudu gospoda zdravnik je po petdnevni mučni boleznii previden s sv. zakramenti za umira'оче mirno v gospodu zaspal. Bil je vrli katoliški mož, star »Domoljubov« naročnik, odličen in odločen somišljenik S. L. S. Ranjki je daroval mnogo za božjo čast in za dobredelne namene, živel je zgledno in posnemanja vredno. Svetila preblagemu pokojniku večna luč!

g Iz Žabnice. Spomladi smo vložili na c. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu dobro utemeljeno prošnjo za vsakdanjo poštno zvezo s Škofjo Loko po deželnem pismonoši, izvzemši nedelje. Upamo, da bo v kratkem ugodno rešena. — Na sv. Roka dan je napravila tukajšnja Marijina družba romanje k božjepotni podružnici lavretanske Matere božje na Suho v župniji Zali log, ki je pridružena svetovnoslavni kapeli Device Marije v Loretu na Laškem. — Ubiti Martin Lužan iz Šutne je bil 17. avgusta zdravniško raztelesen in potem cerkveno pokopan. Njegov ubijalec, 17-letni Jurij Triler iz Šutne, pride 3. septembra pred porotnike. Fantje, v izobraževalno društvo, da ne bo tako žalostnih dogodkov, kot je bil zadnji uboj! Ponočevanje, žganjepitje in babjekarstvo ni rodilo še n koli dobrih sadov ne v dušnem, ne v telesnem oziru. — Z romarskim vlakom pojde na praznik Marijinega Imena, dne 12. septembra, tudi od nas nekaj ljudi na Sveto Goro in v Trst. Vozni listki se dobe v Preski ali tudi pri domačem župniku. — Na vrtu posestnika Jakoba Kuralt, po domače pri Miklavžu, ima jablana cvetje in sad. — Pri košnji otave je zadnji dež nekaterim močno nagajal. Dal Bog, da bi vobče ne!

g Boh. Srednjavas. Strankam, ki imajo opraviti pri županstvu, naznanjamo, da bodo razen pri županstvu samem v Češnjici odslej stalni uradni dnevi tudi v novem občinskem domu v Srednjavasi, in sicer dvakrat na teden, ob sredah in nedeljah dopoldne. — »Narodov« dopisnik se zlobno in popolnoma po nepotrebem zaletava v osebo, ki nima čisto nič opraviti z dopisi v »Slovencu« in »Domoljubu«, kar uredništvo drage volje potrjuje. Toliko ubogemu »Narodovemu« dopisniku v pojasnilo, da ne bo v zmoti! Zapomni naj si pa on in njegova garda, da bo »Domoljub« vestno zasledoval tudi nadalje vse dogodbe in jih zabilježil brez ozira, če bo to komu všeč ali ne. — Radoljiško glavarstvo večkrat pošilja na naše urade in šolske oblasti popolnoma nemške dopise. Ali smo v »rajhu«? Pričakujemo, da se kaj takega ne bo več zgodilo. — Lep zaslužek bi imel v Bohinju celo leto, posebno v sezoni, pošten in spreten brivec, če

bi se nastanil na Bohinjski Bistrici. Zdaj ga ni v celi dolini notri do Bleda nobenega.

g Iz Stare Loke. Prestavljen je od nas č. g. kaplan Janez Mikuš v Škofjo Loko. Komaj eno leto je deloval med nami, pa s svojo prijaznostjo si je pridobil srca vseh faranov. — Umrl je v Virlogu dne 24. t. m. posestnik stari Šimnovec. Svoje dni je služil več let cesarja pod Radeckijem. Naj v miru počiva! — **Trč č i l o** je v petek ponoči na Suhi v hlev posestnika Andreja Hartman in ubilo dvoje goved. Ko so jutraj vstali, zagledali so pri hlevu nekaj osmojenega in našli dve junici mrtvi.

Moravče, 23. avgusta. Lepo slovesnost smo pri nas imeli včeraj, namreč slovesen blagoslov prenovljenega križevega pota. Krasne Layerjeve slike so se lepo osnažile, tri nadomestile z novimi in kar je bilo pokvarjeno, se je popravilo. Delo je prav dobro izvršil znani slikar gospod Jebačn. Ker so bili stari okviri trohnjeni in zelo slabi, napravili so se zelo bogato rezljani in pozlačeni novi okviri, ki delajo čast gospodu kiparju Pengovu. Napravili so se tudi zelo lepi novi svečniki in križi. Postaje so s križi skoro dva metra visoke, primerne naši visoki cerkvi. Vse napravi na boljši vtis in bi se težko dobil tako lep križevi pot. Vse je veljalo čez 4000 kron in se je pokrilo in primanjkljaj se bo še pokrtil s prostovoljnimi darovi. Ob tri četrt na 10. uro so nesli vrli mladeniči Marijine družbe in izobraževalnega društva postaje v sprevedu v cerkev, kjer je bivši provincijal in generalni definator č. g. o. Konstantin Luser po ginljivem in zelo primernem govoru postaje blagoslovil ter na svoja mesta postavil. Bog povrni vsem, ki so z darovi in delom pri tem pomagali. — Drugi teden dobimo nove zvonove, ki so že vlitii v Ljubljani. Od prejšnjih zvonov sta dva še za oddati za nizko ceno. Eden, glas b, vlit leta 1693, težak 896 kil ali 16 starih centov, drugi, glas h, vlit leta 1872, težak 313 kil ali 5:59 starih centov. Ako bi jih kdo hotel kupiti, naj se obrne takoj pismeno na župni urad v Moravčah.

Dolenjske novice.

Iz Št. Ruperta.

d Nove orgle, ki jih je postavil mojster Majer, so bile na Veliki Šmaren slovesno blagoslovljene; blagoslovili so jih preč. g. stolni dekan Kolar iz Ljubljane. Kako lep glas imajo in koliko so vredne, se je spoznalo, ko je nanje pri slovesni veliki sv. maši, katero je daroval gospod dekan sam, igral sam preč. gospod pater Hugolin s svojo mojstersko roko. Nove orgle so kras cerkvi, v čast preč. g. svetniku Mervecu in vsem blagim darovateljem in prijateljem cerkve, posebno pa blagorodnemu gospodu Antonu Mavsarju. Bog bodi plačnik!

d Darovi za »Dom«. Koš. Iv. 1 K, neimenovan 3 K, neimenovana 4 K, vrla Slovenka domačinka, bivajoča na Francoskem, 20 K,

d Hudobija ali neumnost? Odločno povemo vsem grdim in zlobnim jezikom, ki imajo toliko govoriti čez novo stavbo in odvrtačujejo dobrotnike ter hujskajo zoper mlekarno, to-le: Pometajte pred svojim pragom! Kar se zida, se bode tudi plačalo z denarjem do zadnjega vinarja in ne bode nikogar nič bolelo. Ako pa ne bode miru, pridemo na dan z raznimi imeni in listinami, kar ne bode prijetno za razne magnate.

Iz raznih krajev Dolenjske.

Iz Šmarija. Umrl je pretečeni teden zelo priljubljeni mladenič Janez Krištof. Bil je mirnega značaja in z vsakim prijazen. Pred letom je prišel iz Amerike, kjer si je tudi nakopal bolezen. Nesrečna dežela, koliko zdravih sinov slovenskih mater si nam že požrla! Da bi se dalo že vendar enkrat dopovedati našemu ljudstvu, da je domač kruh mnogo boljši in zdravjši od tujega! Toliko se trobi in kliče »Ne v Ameriko!«, pa zastoj. — Obiskali so nas kakor vsako leto tudi letos topničarji. Vsled pomanjkanja vode so se mudili le eno noč. Sitnosti smo imeli pa vseeno. — Dne 22. avgusta je sklicalo županstvo sejo vsled vodovodne zadeve. Govorilo se je mnogo, sklenilo pa malo. Premalo samostojnosti, moške! — Naj na tem mestu opomnimo zato poklicane organe, da je vsem kakor so Šmarije, Razdrto in Veliki vrh treba vode za pranje. Breg je skor popolnoma zasut in voda, ki teče od »Za curka«, se popolnoma poizgubi po senožetih, tako da do perilov ne pride niti kaplje. Ali bi ne bilo dobro in potrebno, da bi se jarek vrezal v ravni črti in poglobil? Koliko zgubijo vaše gospodinje na času in trudu, ako hodijo prat v daljni »Vir« ali v »Za curek«. — Naša mlekarna vrlo uspeva. Prometa ima več kot dovolj. Le škoda, da je potreba vedno toliko novih naprav. Sčasoma se bode že izpopolnila. Dobila je sedaj nov parni stroj mesto starega.

d Z Javorskih hribov. V naše hribe večkrat zaidejo nedeljski lovci. Mi kmetje jih vobče ne sovražimo, ker nam pomagajo zajce in lisice plašiti, postrele jih menda malo. No, uhati zajec in zvita lisica se pri nas še precej dobro počutita, zakaj mi kmetje bi kmalu ne smeli še grdo pogledati tega spaka, a lovska sreča pa nekaterim ni mila, ker jih zajec ne mara čakati. Zadnje nedeljo so zopet prišli štiri taki nedeljski postavljajči s svojimi pihavniki. Po zunanosti soditi niso bili iz krogov visoke aristokracije, vendar nemško so pa znali. Ko so po večurnem oddihu v gostilni se posvetovali o nadaljnjih korakih in si pošteno pokrepčali svoje izrahljane Jude, se vzdignejo in hajd nad sovražnika. Steza, po kateri so jo mahmili, jim je bila iz večjih ozirov preozka, zato so jo udarili kar po ravnokar ozeleneli repi in ajdi. Nekdo jim zakliče, naj nikar ne hodijo po ajdi in repi. Eden izmed njih se je razkorčil in zavpil: »Holts mau!« Glej ga spaka! Dozdaj smo mislili, da sme samo zajec škodo delati po naših njivah, ne pa vsak kvatern šuštar. Bolj težko bomo molčali, ker te vrste pohodi niso veliki vojaški manevri in tudi ne živimo v voj-

skinem času. Če ne bo miru, prihodnjic več.

d Iz Javora pod Ljubljano. Sedmino po umrlem g. Ant. Maliju, župniku v Blagovici, smo imeli tudi pri nas dne 18. avgusta. Imenovani gospod so tukaj pastirovali čez šest let v takih razmerah, kakršne so takrat tu vladale. Žalostno poročilo o smrti smo prepoznali prejeli, vsled česar se nihče ni mogel udeležiti pogreba, zato smo se pa na sedmi dan v obilnem številu zbrali pri slovesnem cerkvenem opravilu v naši novi cerkvi ter molili za dušni mir pokojnega gospoda. Marsikateremu se je solza utrnula.

d Iz mokronoške doline. Ponesrečeni mokronoški zidar Luka Civha, o katerem smo poročali, ni bil prepeljan v bolnišnico v Kandijo, kakor se je bilo razneslo po Mokronogu, ker ni bilo mogoče zaradi prevelike slabosti in ker je tudi sam odgovarjal, češ: »Saj bom kmalu umrl, pa naj ležim doma!« Ostal je na Mirni, kjer je par dni po usodepolnem padcu umrl. Svečila mu večna luč! — Mokronog je najbrže za same nesreče, zlasti njegovo predmestje Frenga. Zidar Luka je bil iz Frenge, tekem minulega tedna pa sta se zopet zgodili dve nesreči, seveda na Frengi! V ponedeljek, dne 16. avgusta, si je zlomil c. kr. sodnega sluga Srimšek mali sin roko, v dveh letih že drugič, obkraj isto; zlezal je bil na plot in hotel iz njega skočiti se vjel za hlačnico, nato pa telebnil na tla in si zlomil roko. V četrtek, dne 19. istega meseca pa je polomil voz in skoro pobil konje ogljarski hlapec g. Bertoka Jože Sepec. Konji so mu ušli pri Gorjupu na Gori in šlo je doli po bregu v — Korenovi hišo. Zlomilo se je vodilo (štanga), konji so se neusmiljeno potokli in tudi precejšen kos zidu se je odkrušil. Sreča v nesreči je bila, da je hlapca prej vrglo v obcestni graben, sicer bi bil gotovo obležal z razbito glavo ob Korenovi hiši. — Čas bi že bil, bodisi že na ta ali oni način, da odpomorejo pomanjkanju te zloglasne ceste, na kateri se je zgodilo že dovolj nesreč, pa se jih bo moralo najbrže še nekaj. Če se je zgornji del ceste, od Gorjupa do Majcenovega križa, zboljšal in izravnal, zakaj bi se ne popravil še breg od Majcenove ledenice do Kolenčevega vogala vsaj nekoliko, če že ne popolnoma! Pa tu je treba celga in temeljitega popravila, ne delnega. — Razsvetljava ponoči v našem trgu je tudi izvrstna. Res, vsa čast! Kadar je noč lepa in jasna, gori na vsakem vogalu svetilka do ranega jutra, kadar pa je noč temna, zlasti ob deževnem vremenu, bi bilo komaj, da bi nosil vsak luč s seboj, prvič, da bi pogledal ob cestnih vogalih, če gori kje kaka svetilka, in drugič, da si kje ob kakem plotu ali zidu ne razbije nosa. Pripetilo se sicer ni še niti prvo niti drugo, pa kakega temnega, deževnega in blatnega večera se kaj primernega čisto lahko zgodi, saj pri nas v Mokronogu je tako vse mogoče.

d Fara pri Kostelu. Tu dela tvrdka Neuberger parno žago. Nedavno je dal oskrbnik g. Mallner po županstvu razglasiti, da išče delavcev, katere plača po 4 K na dan. Mnogo mož in fantov je šlo na delo, ko je pa došel dan plačila, je plačal

le po 3 krone nekaterim, povemo temu gospodu, da to ni lepo, ako mu ni bil delavec po volji, mu je imel prvi dan povedati: »ti boš dobil le tri krone«. Pozivljamo pa tudi našega gospoda župana, da prime tega gospoda za besedo. — Sedaj po gozdu delajo stojala za žično drčo in nam ubogim kmetom s tem mnogo pomandraj; škoda je mnogo večja kot se je komisijonelo cenila; kdo nam bo plačal?

Iz velikovaške občine. Dragi »Domoljub«! Redko prineseš kako novico iz našega kraja. Živimo visoko v hribih, preobložen s trdim delom; zato se ne ukvarjamo s politiko, razen, kadar se potruji v naše hribe kak liberalni prerok v ovčji obleki. Sicer pa tudi mi časih pokažemo, da živimo. To potrjujejo zadnji dogodki. Že delj časa nameravamo zidati novo šolo. O tem se je že pred leti mislilo in ugibalo. Kupil se je pripraven prostor v Sp. Prekru, ki je nekako središče občine. Tekom let pa je stvar zapala in novo vzbudila se je lansko jesen. Izvolil se je krajni šolski svet, ki ima nalogo delati, da se prejkoprej kaj doseže. Sedaj pa se je izcimila našim možem tudi pametna misel. »Velika vas je središče cele občine. Tu je že več leti sedež gg. županov, je največja vas, po kateri se imenuje občina. Torej bi bilo pametno, naj se nova šola ne zida v Prekru, ampak v Veliki vasi.« In ves odbor z županom vred, katerima se je pridružil še gospod okrajni glavar, se je postavil zato misel. To je občane silno razburilo, velika večina mož je bila proti temu. Može mislijo, da ima šolske zadeve odločiti le župan in njegov odbor; dasi odločuje pri tem edinole krajni šolski svet, ki je pa že izvoljen. Tega može niso razumeli, zato so se maščevali pri zadnjih občinskih volitvah: izbrali iz svoje srede nov odbor, kateri je izvolil novega župana gospoda Frana Lovšeta, ki pa še ni uradno potrjen. — O novem odboru nočemo za enkrat še ničesar reči. Značilno, zelo značilno je, da so se volilci po »srečni zmagi« spravili nad »frakel«, kjer se je v razgretosti zavžitega »šnopsa« zabavljalo zoper duhovščino in zopet volitev župana zalila s pijačo in zabavljanjem. Vprašamo, kakšno bo delo novega odbora, ako se bo delalo v pijanosti, ako se bo vsaka navadna seja zalila s žganjem? Pozneje bomo videli.

Dolenjska mladina!

Na dan 12. septembra sklicujete »Kat. slovenski izobraževalni društvi v Litiji in Šmartnem velik mladeniški sestanek združen z javno telovadbo Orlov in veliko ljudsko veselico.

Vsepopvod se združuje katoliška slovenska mladina, tudi Dolenjski je čas, da vstane in se pokaže svetu. Sicer tudi Dolenjci ne spimo, tuintam se kaj pridno giblje in dela; vendar le vse preveč skromni se kažemo, medtem ko nasprotniki vsako majhno prireditev poveličujejo do neba, da javnost dobi vtis, kakor da je vsa Dolenjska v njih taboru. Zato je ne le potreba, tudi dolžnost je naša, da se pokažemo, kakšni smo in kaj premoremo.

Kdo ne bi vedel in ne spoznal velikanskega pomena naše mladinske organizacije? Bolje kot pa vse drugo, so manifestacijski mladeniški sestanki. In če je le

kje na Dolenjskem, je potreba trdne mladinske organizacije.

Najprisrčneje vabimo ta dan v Šmartno vse, kar misli in čuti z nami. V prvi vrsti vabimo naše vrle Orle, dalje vse organizirane fante, pa tudi tiste, koder še nimajo društev, da se z nami skupno ogrejejo za naša načela. S fanti pa naj pridejo tudi očetje in matere, da se na svoje oči prepričajo, kje je mesto in blagor njih sinov. Po vsej Dolenjski, po vseh farah, — ne, po vseh vašeh naj se že zdaj pripravljajo na sestanek v Šmartno. Vsako leto gre sto in sto voz skozi Šmartno k sv. Antonu v Štango iz vse Dolenjske, torej Dolenjcem ni tuje Šmartno. Organizatorje pa prosimo, da, kakor zaznajo za približno število udeležencev, naj vsaj tri dni prej naznanijo po dopisnici »Izobraževalnemu društvu v Šmartnem.« Istotako prosimo naznanila od vseh drugih, ki si žele kosila. Vabimo pa ne le Dolenjce, tudi od drugod so nam iskreno dobro došli; že zasebno se nam je obljubila udeležba iz sosedne Štajarske, tudi iz Notranjskega in Gorenjskega, osobito se pa na Ljubljano zanašamo. Orli, ljubljanski in šentviški so nam obljubili korporativno udeležbo, vsi drugi Ljubljančanje pa pokažite z obilno udeležbo, da vam je res na srcu prepoved Dolenjske po mladini. Tudi šmartinske in litijske okoličane iz sosednih fara vabimo, naj se polnoštevno udeležijo, istotako vabimo vse kroge v Litiji in Šmartnem, ki z nami simpatizirajo, naj bi odboru šli na roke pri pripravljanih delih. Prireditev se vrši v vsakem vremenu, ker je prostor tako urejen, da se vrši lahko deloma na prostem, deloma pod streho.

Natančen spored se bo še objavil, bo pa najbrž po temle redu: Oni, ki pridejo na voze, naj tako uravnajo, da pridejo do 9. zjutraj v Šmartno. Zveza z vlaki je tudi ugodna, z Ljubljane pride vlak v Litijo eden ob pol šestih in drugi ob osmih; oni od štajarske strani naj pa pridejo z lokalnim ob 9. uri. Precej potem z godbo na čelu odhod v Šmartno. Tam je ob pol desetih ob slavaloku slovesen sprejem, nato je zvrstoma spredod do cerkve, kjer bo ob desetih sveta maša. Po sveti maši je na slavnostnem prostoru manifestacijsko mladeniško zborovanje, potem kosilo, ob dveh slovesne litanije, ob treh se pa prične javna telovadba Orlov; po telovadbi je pa ravno tam ljudska veselica. Spored veselice je jako obširen in veleznimiv, kar se bo še objavilo.

Torej na noge Dolenjska, naj bo ta dan dan oživiljenja mladeniške organizacije na Dolenjskem po krščanskih načelih. Na radostno svidenje! Na zdar!

Sploh pa pridite vsi Slovenci, ki še niste videli naše veličastne cerkve!

× × ×

»Zveza telovadnih odsekov« je prireditev Orla v Šmartnem pri Litiji vzela na znanje z ozirom na to, da je bila že davna sklenjena in je za probujo dolenjske strani velevažna. Nobena večja Orlova prireditev se še ni vršila na Dolenjskem, zato naj pa bo 12. septembra v Šmartnem pri Litiji tem častnejša. Veliko odsekov je že itak davno obljubilo udeležbo. Ker je Litija ta-

ko blizu in vožnja v vsakem oziru pripravnost, računa tudi Z. T. O. prav posebno na vse somišljenike v Ljubljani! Na zdar!

Belokranjske novice.

Zastrupil se je v Gradacu sin liberalnega krčmarja in mizarja Antona Jakša 3 letni Stanko. Njegov 5 letni bratec Tonček mu je nalil neke strupene tekočine v kozarec, ki ga je izpil. Padel je v nezavest in bil kmalu mrtev.

Zmrznil je v najhujši vročini Julčetov »Belokranjec«. Star komaj poldrugo leto je ta mali samosrajčnik vedno hiral, dokler ni slednjič izdihnil svoje liberalne dušice. Naj ne počiva v miru! Belokranjskim svobodnimiselnim generalom svetujemo, naj mu vzdajo v Maceletovo hišo spominsko ploščo, da bodo še pozni rodovi vedeli, kdaj je bil g. Julius Mazelle, posestnik in župan, neodvisen kandidat za deželnega poslanca.

Novi liberalni listič »Slovenski Dom« že v svoji prvi številki jako hvali liberalne Gradačane, ker so baje silno človekoljubni, dočim se drugod ljudje med seboj sovražijo in pobijajo. Pa res so Gračani pridni! Menda so svojo človekoljubnost pokazali lansko leto, ko so g. dr. Lampeta tolovajsko napadli in bi ga bili najraje ubili!! Ne človekoljubni ampak slepi so liberalni Gračani, ker vedo dobro, da so le od njihovih žuljev, z njihovimi groši obogateli razni Gradački Rotšildi, in vendar se Gradačani teh pijavk držijo z dušo in telesom. Maceletona, Murnova in Piletičeva palača pričajo, da je to resnica. Koliko so ti tujci, oziroma njihovi očetje prinesli seboj, ko so privandrali v Gradac? In zdaj? Slepi so Gračani, ker se zadolžujejo pri Julčetovi kasi! Kdor ne bo mogel vrniti — pa bo kasa Julčetova dobila grunt — in tako bo Julče kmalu cel Gradac spravil pod svojo kapo. Znano je že zdaj, da so ga volili za župana le iz strahu, ker mu je polovica Gradaca dolžna. Gračani stopite na lastne noge, ne pustite si komandirati od ljudi, ki niso vaši prijatelji, ampak prijatelji vašega žepa.

Hinavščina. Lansko leto je dal g. Julče tiskati na tisoče listkov s pozivom, naj vsi Belokranjci volijo njega za poslanca. Dobro! Pa kako ponižno se je podpisal! Samo: posestnik in župan, pa neodvisen kandidat. To vse iz same ponižnosti! Letos mu pa že pravi »Slov. Dom« — veleposestnik in napredni kandidat. To je resnično! Posestnik in župan bi se smel podpisati n. pr. podzemeljski klepec, ki je kmet, ne pa tak velik gospod kot je veleposestnik in graščak Julius Mazelle. Tako je!

Dne 5. septembra bo v Ljubljani shod svobodomislecev, to je onih ljudi, ki so zavrgli svojo vero in bi jo radi vzeli tudi drugim. Povedali so sami, da je to njih edini namen. Ali veste, dragi Belokranjci, kedo bo imel na shodu prvo besedo? Nihče drugi, kot naš stari znanec Ciril Jekovec, oni svobodomiselni belokranjski misijonar v Gradacu, ki je napravil toliko zdražbe in nemira v lepi naši Belikrajini! Zdaj vendar spoznate, zakaj so ga češki brezverci poslali k nam! Samo zato, da bi v zvezi z belokranjskimi liberalci, zlasti šomaštri, razširjal „svobodno misel“ to je brezverstvo! Gračani so mu šli na limanice! G. Julče pa

naj premišljuje, ali bi bil on zdaj srečnejši, če bi tega človeka nikoli ne poznal!!

Cerkvene račune podzemeljske farne cerkve bi rad videl neki gospod Mešigenes. Ravnotako je lansko leto nekdo iz Preloke isto zahteval za preloško cerkev. No, naprednjaki, potolažite se! Državna in cerkvena postava zahteva, da mora vsak župnik ob novem letu narediti cerkvene račune in jih poslati škofijstvu in c. kr. deželni vladi, oni pa, ki so pri nemškem vitežkem redu, pa temu redu na Dunaj. Če bi tega ne storil, bi bil kaznovan. Prosimo vas torej, dragi svobodomišljaki, ko bo narejena belokranjska železnica, pa se popeljite s prvim cugom v Ljubljano ali na Dunaj, pa poprašajte kako je s podzemeljskimi računi, in kje je denar. Recite, da vi ste svobodomiselnih in naj vam svobodno pokažejo račune ali pa — vrata! I seveda! Kaj pravite, kaj bi vam pa rekel n. pr. kak c. kr. davkar, ko bi ga vprašali, kje je denar, ki ste mu ga odrajtali za davke? Mislite, da bi vam takoj odprl knjige in kaso, pa bi vam razkazal račune in denar?? — Ven bi vas zapodil ali pa dal zapreti. Ali je res tako, velecenjeni gospod jurist iz podzemeljske univerze. Tinko.

Notranjske novice.

Idrijske novice.

n **Uršulinke** bodo kmalu prenarredile nekdanjo Vogelnikovo hišo v Idriji v samostan in učni zavod. Kako koristna za Idrijo bo ta šola, se lahko vidi že iz tega, ker bodo odslej dobivale deklice poduk za osmi razred doma, doslej so morale hoditi drugam. Ako na ljudski šoli ne bo otvorjen osmi razred s tem letom, bodo učence ta poduk dobivale pri čč. materah uršulinkah. — Na vsak način pa bo ondi gospodinjska šola, na kateri se bode poučevalo poleg gospodinjstva: kuhanje, pranje, likanje in šivanje in še nekateri drugi predmeti. Poleg teh rednih učenk se bodo sprejemale tudi izredne učence, to je take, ki nimajo zadostne predizobrazbe in bi se rade učile le nekaterih predmetov. Šolsko leto bo trajalo devet mesecev, poduk bo samo dopoldan. Uršulinke bodo vodile tudi otroški vrtec. Ker ima zavod premalo podpore, zato bodo deklice morale plačevati nekaj prispevkov, če niso sirote. Bog daj zavodu obilo uspeha!

n **Podaljšana pogodba.** Ko so naši liberalni neprijatelji zvedeli, da je desetletna najemna doba crarične hiše, v kateri ima naša organizacija prostore za katoliško delavsko društvo, ljudsko hranilnico ter gospodarsko društvo, pošla, so se zelo razveselili, češ, zdaj bomo porabili priliko »velikega prijateljstva« poslanca Hribarja z raznimi ministri, da se cela naša organizacija na cesto vrže. Prinesel je tudi domišljavi »Slovenski Narod« dopise, ki so merili na to. Po mestu pa so že razširjali govorico, kot pribito dejstvo, da je naši organizaciji odklenalo in da smo že vrženi na cesto. Slavna liberalna družbica je v svoji neomejeni domišljavosti pač mislila in še misli, da je Hribarjev »Narod« glavno glasilo ministrov in drugih oblasti

in če Julče in Tauzes kaj v »Narod« potisneta, je to že vodilo za ministre; pa te vrste ljudje delajo račun brez krčmarja, Ministrstvo za javna dela nam je namreč oddalo v najem hiše še za daljnih deset let in se za »Narodovo« javkanje še zmenilo ni, in tako je splavala pobožna želja naših liberalcev po vodi. Nas pa veseli vsestranski napredek, posebno v gmotnem oziru, ki smo ga ravno po najemu tega poslopja dosegli in kateri se leto za letom množi ter da je bil ravno ta napredek povod, da se je ministrstvo na našo prošnjo oziralo, ker nam nikoli ni bilo treba kakih gerentov postavljati.

Iz raznih krajev Notranjske.

n **Vrh nad Rovtami.** Pri nas se je ustanovilo katoliško slovensko izobraževalno društvo ob šestdesetletnici našega cesarja na dan 2. decembra 1908. V tem času je društvo dobro napredovalo. Naročili smo večina vse dobre katoliške časopise. Vsako nedeljo je bila društvena soba polna bralcev, ki so pridno čitali časopise. Nabavili smo že precejšnjo knjižnico. Društveniki kaj radi čitajo in ob nedeljah si izposojujejo knjige in vzamejo seboj domov. Posebno hvalevredni so udje izobraževalnega društva iz vasi Račeve. Tudi »Slovenski Dom« je poskusil v naši župniji svojo srečo. Kolikor je sedaj znano, se je samo enden naročil nanj. Pri nas je še nekaj ostankov gnilega liberalizma, pa s pomočjo našega društva bo kmalu izginila ta kuga, ki hoče zamoriti v dobrem kmečkem ljudstvu verski čut za pravi napredek. — Na dan 22. avgusta je društvo napravilo veselico. Igrala se je pri tem šalorigra »Kmet in fotograf« in bila je tudi tombola. Pri prireditvi je svirala katoliška narodna godba iz sosednih Rovt. Ob tej priliki se je pokazalo, kako so potrebna na kmetih izobraževalna društva. Mladeniči v društvu so mirni, trezni in pametni, oni mladeniči pa, ki niso v društvu, so pa pijanci, surovi, neotesani in ravno ob dnevih, za župnijo slovesnih, razgrajajo, vpijejo, se pretepajo in tako delajo nečast župniji. Ravno isto surovo vedenje so pokazali ob prireditvi veselice izobraževalnega društva. Tujim ljudem — našim gostom, ki nas obiščejo, ali ob romarskih shodih ali ob drugih slovesnostih se gnjuje ta surovost, ki je tolika, da človek ni varen življenja. To surovo počenje odganja tujce od nas. Ob tej naši prireditvi so nas obiskali tudi Orli iz Žirov. Naše mladeniče je ta lepi nastop Orlov tako navdušil, da so sklenili na Vrhu tudi ustanoviti telovadni odsek. V seji, katero so imeli društveniki po prireditvi in tomboli, se je sklenilo, napraviti tudi zastavo sv. Jožefa, da bi s pomočjo sv. Jožefa moglo društvo pogumno delovati za prenovljenje župnije in v blagor mladine.

n **Na Drači pri Borovnici** se bo dne 5. septembra ob 3. uri popoldan blagoslovila prav lična kapelica, ki je zares kras prijazne vasi. Postavili so jo domačini z milodari. Pohvalno in požrtvovalno pa je skrbel za vso stvar Anton Drašler iz Drašče, vrl mladenič. Seveda bo krasila lepa vrsta mlajev odičenih s cvetjem in zelenjem cesto, kapelico in mikavno vas. Tedaj na svidenje!

n V Borovnici priredi telovadni odsek »Orel«, združen z izobraževalnim društvom, javno telovadbo, gledališko predstavo in veselico dne 12. septembra ob 3. uri popoldne. Tujci imajo lepo zvezo z vlaki.

Strašen požar v Trnju pri St. Petru.

V nedeljo, dne 22. avgusta začelo je nenadoma iz dosedaj še neznanega vzroka, najbrže po otrocih zažgano, goreti v hiši pod župniščem. Ker je močan veter pihal, je bilo v sredi vasi takoj sedem hiš v ognju. Da se ogenj ni razširil, se je treba zahvaliti le domačim ljudem, ki so takoj pričeli gasiti in pa požarnim brambam v St. Petru in Slavini, ki so z hvalevredno hitrostjo takoj prišle na lice mesta. Slučajno, rekel bi, zagledali so

tudi ognjegasci v Zagorju, da Trnje gori in prišli so, preden bi sploh moglo poročilo priti do njih, takoj na pomoč. Posrečilo se je vsem požarnim brambam ogenj in nesrečo vsaj nekoliko omejiti. Pogorelo je sedem posestnikom vse. Seno, žito, veliko orodja in eden prešič. Ubogi ljudje! Dve leti zaporedoma slaba letina, posebno glede krme in sedaj priti ob vse! Pomoč je nujno potrebna. Kdor hitro da — dvakrat da. Škoda je cenjena na 40.000 kron. Posestniki vsi revni in zadolženi, so le za malo vsoto zavarovani. Mile darove sprejema duhovnijski urad v Trnju in županstvo v St. Petru. Alojzij Železny, kurat v Trnju; Matija Penko, župan v St. Petru.

Dosedanjim darovalcem se v imenu pogorelcev zahvaljuje A. Železny. Njihova imena se bodo v »Slovcu« objavila.

Zahvala. Hvala sl. požarnim brambam v St. Petru, Slavini in Zagorju ter drugim ljudem, da so takoj prihiteli na kraj nesreče ter pripomogli požar omejiti. Bog povrni Trnjani.

Podpisani si štejem v dolžnost, zahvaliti se slavni »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani, da je takoj tretji dan po požaru prišla ceniti škodo, povzročeno po požaru, ter mi takoj po obratni pošti izplačala vso zavarovalnino. Zato bodi vsem najtopijeje pripočena! — Janez Sušteršič št. 12. Trnje.

G O R I Š K A.

Krščanska misel.

Kakor smo obljubili, hočemo danes podati v glavnih potezah govor Fr. Terseglava, ki ga je govoril v Mirnu 22. avgusta. Sicer se tudi med nami dobé dobre duše, ki se jim govor ne zdi katolišk. Ker nas ne briga, kaj take sitne starine mislijo, podajemo bravcem priliko, da sami sodijo. Terseglav je govoril:

»Velik pomen mladeniške organizacije je v tem, da si drug drugemu kot mladi in odkriti prijatelji povemo resnico in ne trosimo drug drugemu peska v oči. Dobro je, če govorimo o krščanstvu, trdni vezi naše organizacije, za nas in za nasprotnike, da je podlaga vsega našega političnega in socialnega dela k r š č a n s k a i d e j a ! Če bi se izpremenila naša politična smer, če bi se socialno delo izvrševalo po drugih načelih, eno bo in bo vedno ostalo, naše krščansko svetovno naziranje! (Živalno odobravanje.) Naši mladeniči naj pridno bero zgodovino početkov našega gibanja, ko so Mahničiči, Kreki in Ušeničniki z živim ognjem šli v boj za pravico, izpovedovati se jasno za kristjane, ko so visoko na ščit dvigali tri temeljne vzore našega mišljenja — Boga, posmrtnost in duševnost, ne meneč se za same sebe, za svojo bodočnost, za svoj obstoj. Dobro pa je tudi za nasprotnike, če o tem govorimo, da ne bodo imeli pametnega razloga nam očitati, da nismo iz prepričanja kristjani, ampak le klerikalci iz osebnih sebičnih razlogov.

Poleg odločnih krščanskih demokratov in odločnih — recimo poštenih — svobodomislecev imamo med drugim tudi politične klerikalce. Samo to ni res, da bi jih veliko bilo, kakor se od več strani iz dobrega in slabega namena trdi. Res pa je, da so še tisti, ki so, odveč. Skrbno treba paziti, da se ne pusti v stranki do kakšne veljave takih, ki samo zobljejo, pa potem gospodarja še vgriznejo. (Dolgotrajno odobravanje.) Politični klerikalci iz same do b i č k a r i j e ne škodijo toliko direktno kot indirektno, da namreč lahko našo stvar polenijo in zamočvirijo. Boljši našo zavedni nasprotniki kakor taki, ki so obenem nezavedni nasprotniki in nezavedni naši. (Odobravanje.)

Nadalje govori o takih naših pristaših, ki so pri nas le iz veselja do politične-

ga dela. Ti tudi niso zanesljivi, akoravno so boljši kot koritarji.

»Pravi naši somišljeniki so zato tisti, ki so Bogu udani, ponižni delavci, možje molitve, ki se žrtvujejo in pri nas ostanejo v dobrem in zlem, v miru in viharju. Oni so mozeg in hrbtišče stranke!« (Živalno pritrjevanje.)

Imamo kristjane iz navade, to je take, pri katerih navada odločuje. Tak voli z nami zato, ker mu tako svetuje župnik. Takih pa je še več med liberalci, ker so se skregali z župnikom. Menijo taki ljudje, da je dosti, če gredo v cerkev in tam molijo. Danes to ne zadostuje, ko je treba z vsiljivo gorečnostjo braniti naša načela. Nato polaga govornik mladeničem toplo na srce, naj ne bodo kristjani le z uštimi in s srcem, ampak tudi z dejanjem. Škoduje naši stvari tak, ki je po srcu in besedah naš, pa ne živi po krščanskih načelih. Posebno molitve naj mladeniči ne pozabljajo. Ta nas potrja v delu in ohranja v zavesti, da smo le skromni delavci za božjo slavo, ki za svoje delo ne zahtevamo drugega plačila ko Njega, našega Boga.

Liberalci, pa tudi nekateri takozvani konservativni katoličani, očitajo naši organizaciji, da se proti nasprotniku ne bojujemo s krščansko ljubeznijo. Tem odgovarja govornik:

»Od liberalcev, ki krščanstvo saj večinoma in v temeljnih njegovih načelih zametajo, si tega očitati ne pustimo, ko o tem ne morejo soditi. Kar se pa tiče nekaterih naših, jim pravim: Če mladeniči greše v svoji živalnosti, pa posnemajte Kristusa, ki je povedal zgodbo o dveh sinovih, od katerih je imel oče najrajši tistega, ki je, čimbolj je bil prejel grešil v mladostni lahkomišljenosti, tembolj pozneje delal za očetovo hišo — dočim mu je bil tisti sin, ki ga je vedno ubogal in vse izvrševal v slepi pokorščini, menj ljub. (Živalno odobravanje.)

Ko so judje gradili porušeni Jeruzalem, so imeli v eni roki kamen, v drugi meč. Tako i mi. Zato naša stavba morebiti tu in tam ni popolna, a glavno je, da božji Jeruzalem zgradimo — kamne bomo pozneje opilili. (Tako je!)

Politični boj pri nas je surov, toda s popustljivostjo ga ne bomo omilili. Kri-

stus ni učil sladke vode, ampak odločnosti.

Naš Gospod je bil mladeniški, živ kot ogenj, goreč kakor baklja in strah svojim nasprotnikom! Gospod je sam tiste, ki jim danes ni prav, da se krščanstvo premalo očitno kaže, jutri pa, da se udarja nasprotnike, pojutrišnjem, da se preveč z nasprotniki družijo, potem zopet, da se jih preveč odbi'a, sledeče označil:

»Komu naj primerjam otroke tega rodu? Podobni so ženskam in otročajem na cesti, ki pravijo: »Peli in igrali smo vam, pa niste plesali — pa smo zopet tožili in se niste jokali. Prišel je Janez Evanĝelist in ni jedel in pil — bil je torej abstinent — pa so rekli: ta ima hudiča, in je prišel sin človekov, pa so djali: glej ga, po gostijah hodi, je pijanec in požeruh in z grešniki — liberalci — občuje.« (Živalno odobravanje. Veselost.)

Gospod je z vso odločnostjo nastopil proti farizejem. Imenoval jih je morivce in hinavce. Govoril je:

Bodite z meči prepasani in goreče baklje imejte v rokah — kajti ogenj sem prinesel na zemljo in kaj hočem drugega, kakor da se vname! In mir? Kaj mir! Nisem prišel mir oznanjat, ampak otroka ločit od matere, sina od očeta, sestro od brata! In kdo ne sovraži vsega, kar ni za mene, ta ni z menoj!

In če se je Gospod, ki svojih gorkih čustev ni zatajeval, jokal nad Jeruzalemom, ker ga bodo sovražniki razdejali, kdo more nam braniti vzplamteti v gnjevu, ko hočejo našim otrokom oropati dedno vero? (Burno pritrjevanje.)

Nismo huškači. Cilj naše organizacije je, vse slovenske brate združiti v eno četo, ali pa saj doseči, da se bomo med seboj spoštovali. Zoper tiste pa, ki smeše naša načela in jih blatijo, bomo nastopili najodločneje. Ne bojujemo se zoper liberalno učiteljstvo — vsak naj veruje, kar hoče — ampak borimo se zoper tiste liberalne učitelje, ki v šoli in zunaj šole kvarijo našo mladino. Tu moramo sproti podirati, kar sezidajo, ker zidajo na naši lasti.

Končno kličem: Nasprotnikom mir, če ga hočejo, in boj, če ga hočejo — tistim pa, ki našega dela še ne umevajo: Molite za nas — mi za vas molimo in delamo!

To je tisti govor, ki nad njim besne liberalci in se pohujšujejo dobre duše iz starih časov. Razsodni ljudje — hvala Bogu, da je teh ogromna večina v naši stranki — pa bodo brez dvoma odobraval ta govor, ki je bil za naše razmere bolj potreben, ko krepilen dež za suho grudo na njivi.

Prijatelj iz Št. Ferjana je poslal dopis, v katerem zavrača liberalne laži o mirenski slavnosti. Priobčimo ga prihodnjič, ker danes ni prostora.

Orli na plan! Orel, naša krščanska mladeniška organizacija, gre na plan. To nedeljo 29. avgusta se je ustanovil Orel v Solkanu, dne 5. septembra pa se ustanovi Orel v Dornbergu.

Stranka liberalnega učiteljstva. Agrarci in liberalci nameravajo kandidirati v deželni zbor mnogo učiteljev. Če jim pojde po sreči, bo baje med slovenskimi poslanci ena tretjina učiteljev. To bo govorjenja — potem o zvišanih plačah, ki jih bo plačeval kmet, če bo volil liberalce ali agrarce.

Podgora v nevarnosti. »Lega nacionalne« je pred leti ustanovila v Podgori laško šolo, ki jo je pozneje moral sprejeti okrajni šolski svet za goriško okolico. V njo pohačala mnogo slovenskih otrok. Sedaj namerava »Lega« ustanoviti v Podgori še 1 laško šolo za dekleta. Ko so slovenski stariši o tem izvedeli, so sklicali za nedeljo dne 29. avgusta velik shod v Podgori, ki mu je predsedoval gospod župan Klančič. Dr. Brečelj je govoril o posledicah, ki bi jih povzročila nova laška šola v Podgori. Svaril je stariše, naj ne pošiljajo svojih otrok v laške šole. Srce, razum, vest, narodna čast in ponos — vse govori proti temu, da bi pustili svoje otroke potujčevati. Gorica postaja od dne do dne bolj slovenska. Ali naj Podgorci pustijo, da bodo Italijani ravno v Podgori predrli tisti železni-slovenski obroč, ki loči Gorico od Furlanije? To se n' esme zgoditi! Stoletja je Ločnik ločil Slovence od Furlanov. Naj ostane Ločnik še nadalje odločilna meja med tema dvema narodoma. — Na to je govoril še kurat č. g. C. M. Vuga, nakar je deklica Brešanova lepo deklamovala tisto pesem: »Jaz nisem Taljanka — in tudi ne bom, — sem zvesta Slavjanka — in ljubim svoj dom.« Ko se je nabrala še precejšna vsota za redne šolske otroke, je bil končan lepši shod, ki se ga je udeležilo nad 200 oseb. To je bil eden najlepših shodov v Podgori.

Drobtine.

Slovenski delavec ubit. Iz Weiskirchna na Nižje Avstrijskem pišejo, da so minole dni ubili delavca Ivana Zajca, doma s Kranjskega blizu Ljubljane, ki je delal pri gradnji neke železnice. Zaprli so radi tega več delavcev. Poboji se tam večkrat ponavljajo. V kratkem času je to že tretja žrtev. Krivo je temu žganje, katerega delavci tam preveč pijejo in pa igra.

Radi treh frankov nazaj iz Amerike v Evropo. Iz New Yorka poročajo: Milijonar Drokinski je pozval svojo nečakinjo, naj pride iz Rusije v Ameriko. Pri izkrcavanju je deklica imela pri sebi samo 122 frankov, izseljeniška komisija pa določa, da bi morala imeti 125 frankov. Radi treh frankov ji komisija ni pustila na kopno in deklico poslala nazaj v Evropo. Milijonar je radi tega tako hud, da grozi s tožbo.

Ponesrečena krotilka krokodilov. Minoli petek je v nekem pariškem lokalu nastopila neka Američanka kot krotilka krokodilov. Med predstavo pa je največja zver zgrabila krotilko za levo roko, a ponesrečenka je imela še toliko zavesti, da je potegnila revolver in krokodila ustrelila v glavo. Še-le potem se je posrečilo oprostiti roko strašnih zob, a bila je popolnoma zdrobljena.

Socialistična bisaga. Socialistični poslanec in predstojnik v Kataniji, De Felice, je prejel za ponesrečence ob potresni katastrofi 150.000 lir, ki jih je določil občinski odbor, da se razdele med potrebne. Toda rdeči župan je razdelil ubogim le 10.000 lir, 140.000 lir pa je šlo v nikdar sit) socialistično bisago. To je gradivo za ogorčenje nad izsesovalci ljudstva za naše sodruge!

Učitelja in notar načelniki roparjev. V okolici Velikega Varadina je že dolgo časa nadlegovala ljudi roparska tolpa. Predvčerajšnjim ponoči so roparji v Miklos Laburju napadli hišo trgovca Morica Neumana, a roparji so bili prijeti. Roparjem sta načelovala učitelja Dobos, bivši učitelj Štefan Vuk in občinski notar Aurel Poposcu.

1169 **Dr. J. Demšar** 52-1

zdravnik — strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

Moški zbori. Uglasbil Vinko Vodopivec. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena part. 1 K 60 h. V tej zbirki, ki je ravnokar izšla v založbi »Katoliške Bukvarni«, nam podaja gospod skladatelj šest moških in en ženski zbor. Med moškimi zbori sta zastopani dve krepki korčnici: »Bratje v kolo« in »Bratom Or-

lom«, dva mirna zbora z baritonskim samospévom: »Z vencem tem ovenčam slavo« in »V miraku«, ljubkonežni zbor oziroma četverspev »Sijaj, sijaj, lunica« in šaljivi moški zbor z basovskim samospévom »Lepi Jurij«. Ženski zbor pa je zložen na Gregorčičevo pesem »Pogled v nedolžno oko«. Vse te skladbe so prikupljive in čedne. Harmonizacija je vseskozi preprosta in izvzemši par mest korektna. Zbori bodo gotovo z veseljem sprejeli, kjerkoli se bodo izvajali. Posebno dobro bodo učinkovali zbori št. 3, 4, 5 in 7. Trio pri korčnici, posvečeni »Bratom Orlom« je naravnost mojsterski.

Krondorfer se kot naravna hamizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper bolezni želodca in mehurja najbolj priporoča.

Zahtevajte povsod edino le našo »Družinsko Pratiko« za leto 1910, ki je ravnokar izšla in se dobiva po vseh trgovinah. Cena komadu 24 vin., po pošti 34 vin. — Razprodajalci dobé znaten popust.

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higijenična rastava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k slati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, poboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.

Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 180 v vsaki lekarni in drogeriji.

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

Tovarniška znamka.

Zavzljite

vsak dan likerski kozareček **dr. Hommel-a** Haematogen neposredno pred kosilom! Dobili boste slast do jedi, živčevje se vam ojači, utrujenost izgine in naglo se povrne telesni počutek. Zahtevajte pa izrečno pristni **dr. Hommel-ov** Haematogen in zavrnite ponarejanja! 522 1

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 28. avgusta.
83, 50, 12, 90, 79.
Linc, 28. avgusta,
74, 30, 36, 24, 53.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 31. avgusta 1909.

Pšenica	27.—
Rž	18.—
Oves	16.50
Ajda, črna	18.—
Ajda, siva	18.—
Proso, rumeno	17.—
Proso, belo	19.—
Ječmen	16.—
Pižol, rdeč	28.—
Pižol, mandalon	28.—

Mesarski vajenec.

Krepak deček, poštenih starišev, se sprejme za mesarskega vajenca. Kje, pove upravništvo tega lista. 2340 (1)

Sprejme se

samostojen mlinar,

vešč mlinarske stroke. Neoženjen ima prednost. Plača po dogovoru. Več se izve pri Ant. Kobi-ju, Breg, Borovnica. 2342 (1)

Enica, moj otrok, kaj vidijo moje oči!

Tukaj gori, 3000 m nad morjem v oddaljenem zemeljskem kotu se kupi Fayeve pristne sodenske mineralne pastile in jaz lahko moje nestrpnost prehlajenje vendar enkrat natančno prezehem! Tu se lahko vendar zopet vidi, kako napravi dobro blago svojo pot. Sposto-vani, dajte mi takoj tri škatljice, da ne pridem zopet v zadrego. In sedaj hočem videti, otrok, kako hitro sem zopet čvrst in zdrav. Fayeve pristne sodenske (škatljica K 1'25), ne trpe sploh nikakega prehlajenja. Glavno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzart, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17. 3431 (31)

CENO POSTELJNO PERJE.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivoga puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg nadalje poštine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-blaga, 1 pernica vel. 180x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3, K 350, K 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 450, 5—, 550. Spod. pernica iz gradla 180x116 cm K 15—, 15—. Razpošilja proti povzetju pošt. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1011. Češki les. Za neugsajšo denar nazaj ali se blago zamenja. — Ceniki o žimnicah, odejeh, pravlekeh in vsem drugem F 717 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 52—1

Priložnostni nakup.

Neka tovarna mi je poverila po element. nezgodi rešeno blago. Mnogo 1000 kom. lepih teških flanel, odej, lepi vzorci, s svilno obrobljenih, z le malo vidnimi madeži od vode. Odeje so primerne za vsako boljše gospodinjstvo, so zelo fine, tople in trpežne, 180 cm dolge. Pošiljam po povzetju 3 fine, svileno obroblj. flanel. odeje za 9 K, 4 kom. neobrobij. 10 K, gospodarske odeje, rum. karirane, 4 kom. 10 K. Zelo fine flanel. odeje, bele, 4 kosi 10 K, sešite, z bombažem podlož. blisčee, bordo ali svitlovišnji. 2 kom. 14 K. Naslov: 2357

R. Bekera, hotel,
Solnice, Češko.

Prašiče

2360 varujemo pred 5-1 okuženjem,

če se jim 3krat na dan da žlico „Pyrrola“ v krmo. 1 steklenica 1 K, 10 stekl. K 9—. Najmanj se dobota 2 stekl. Izde-luje in razpošilja vsa pre-izkuš. zdravila za živino

Lekarnar V. Savost
Maribor V. Frana Jožeta cesta.

Izvirjene predilce

na stroj selfaktor, da-lje delavke na predilni stroj na obroček (Ring-spinnerinnen), kakor tudi delavke na predpre-dilni stroj (Figerinnen) in druge predila. delavce

2367 išče 3-1 velika južnonemška pre-dilnica za bombaž. Lep kraj, cene življ. razmere, visoka plača. Ponudbe pod F. D. E. 199 na Rud. Mosse, Frankfurt a. M.

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg

razpošilja: ure, zlat-nino in srebrnino

na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. tvrdo!

Veliki novi cenik zastoj. Novost: Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Ros-

kopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča.

•• K 4-50. •• Srebrne ure od 6 K naprej.

Večletno jamstvo. - Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj.

Sokolške veržice s slov. travovi nikelnasta K 1-20, srebrna . . . 5—.

2172 21—1

Herdanijeva šola

vzgojevališče v Pragi
Krakovska ulica 21.

Prvi in najstarejši
Vojaški pripraviljalni zavod

Tečaj za kadete s pričetkom dne 13. julija.

Tečaj za enoletne prostovoljce s pričetkom dne 2. sept.

Potrebna začetna omika: Nekoliko razredov srednje ali meščanske šole. 2030 5-1

Prospekte brezplačno.

SUROVO MASLO

vsak dan sveže, fr. 10 f. zavoj K 8-90 za posk. 10 f. zavoj 1/2 masla. Najf. nota K 7-90. Spitzer, Tlusta B. 100 Avstrija. 2392 2-1

Nervozni, bolni na želodcu, srcu ali prsih, ali oni, ki trpe na pomanjkanju spanja, omotici, tresenju, epilepsiji, naj pijo vsak dan mesto kave **Rosen-ov krepilni in redilni čaj teon.** 1 arton za poskus K 1-10, 6 kart. K 6. Najmanjše naroc. 2 kart. Glavna zaloga: Lekarna v Sitzenstraße 86/22 pri Dusuju, H-Avstr. 1960 1

Najboljši prot kurjilim očesom

velški-radikal obliž za kurja očesa 1 zavoj 40 vinarjev
Velško-radikal sredstvo za kurja očesa 1 stekl. s co-pičem 60 vin.
Proti naprej plačila v znamkah z 20 vin. za poštino in pristno le pri G. Richterjevi lekarni pri „ORLU“, Wels št. 12. Istotam sloviti velški obliž proti trganju in revmi po K 1—. Pozor na reg. varstv. znamko.

SINGER

šivalne stroje

kupujte le v naših trgovinah, ki se vse poznajo po tem-le grbu:

Ne dajte se zapeljati po naznanilih, ki imajo namen, kazanje na ime Singer, postaviti na prodaj že rabljene stroje ali pa take zastarelega sistema, kajti naši šivalni stroji se ne oddajajo prekupcem, marveč jih prodajamo naravnost 161 občinstvu. 15-1

Singer Co. ako. družba za šiv. stroje, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4

Razširjajte Domoljuba.

Išče se popolnoma zanesljiv KOČIJAŽ

ki je tudi za vsako drugo vožnjo in delo vporabljiv. Kje pove uprava lista. 2387 3-1

Pozor! Ugodna prilika za nabavo mlekarskih strojev

kakor: parni kotel, posnemalnik, pastazerni aparat metilnik, pinja „Viktorija“ in druge k mlekarni spadajoče stvari, prodaja po nizki ceni **mlekarska zadruha v Gorjah.** 2382 3-1
Torej mlekarne ali živinorejci, ne zamudite ugodne prilike!

KAISER-jeve glasbene šole

Dunaj, VII, VIII. in XI. okraj. — 36. šolsko leto. Učilišča za vse panoge glasbe vsi opero in operete (gla-sovir, petje, orgle, vse orkestr. instrum. in teoret. stroke). Tečaj za drž. izkušnja (v šol. l. 1908/9 je bilo aprobir 29 kandid. zavoda, skupno doslej 234. Tečaj za kapelnike (kandid. imajo priliko tedensko se vaditi v dirigir. orkestra in pev. zborov) po absolviranju se srbijo za namestitvev. Spec. tečaj za učit. glasovirja, počita tečaj (julij. september); oddelek za pism. teoret. pouk. Vsakol. obisk 300 učencev iz tu- in inozemlja. Prvovrstne učne moči. Prospekti in pojasnila zastoj potom zavodove pisarne: VII/1. Zieglergasse 29. Int. telef. 609 VI. Zunanjim pojasnila o oskrbi v zaupanja vrednih rodbinah.

Pri naročilu 1 zavoja franko 2380 5 zavojev 35-1

in 5% pošiljam za potnike, posestnike in za-sebnike 1 zavoj 40-45 m **ostankov** v kosih od 1-15 m za K 15-50. Pristni brez-hibni in stalnobarvni kanafasi, modrotiski, oksfordi, flanele, grizeti, barhenti, cefiri, belo blago in dr. v najcenejši izbiri v tkalnici

Antonina Maršika,
Č. Čermá pri Nachodu, Češko.

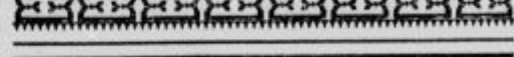
Na željo se postreže vsakomur s potrebno izbiro. Rjuhe brez šva, platnene, 150 cm šir., 225 cm dolge, 1/2 tuc. K 15—. Prosim vsa-kogar, da naznani natančen naslov ter poštno in žel. post. Neprimerno se vzame nazaj in vrne denar ali zameni blago; prevara izklj.

Prodaja se pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta št. 20. Poizvedbe v pisarni **dr. Frana Poček,** odvetnika v Ljubljani, Stari trg št. 30 1914 (1)

Samo 6 dni

LJUBLJANA HAVRE NEW-YORK

Francoska prekomorska družba. Odhod iz Lju-bljane vsak torek. Vožne liste in pojasnila daje amo 383 26-1

ED. ŠMARDA

obl. konces. potov-pisarna Ljubljana, Dunajska cesta 19 nasproti znane go-stilne pri „PIGOVCU“

FILIP FAJDIGA

1647 6-1

zaloga pohištva

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19.

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

*Potniki v Ameriko
Nateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20,
Kakovostnu Pojasnila daje se brezplačno.*

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Štev. 1604/09.

2232 3-1

Razpis služb.

Pri podpisnem nadzorništvu je spopolniti več provizoričnih mest

deželnih užitninskih uslužbencev (dacarjev)

z začetnimi plačami po 1040 K (namreč: s plačo 800 K in dejalnostno doklado v izmeri 30% vsakokratne letne plače) ter s pravico do 3 triletnic in 4 petletnic po 130 K, tako da po zadovoljivo dovršenih 9 službenih letih znašajo prejemki 1430 K, po dovršenih 29 službenih letih pa 1950 K. Poleg tega dobivajo nameščenci na samostojnih mestih tudi prosto stanovanje in pavšal letnih 84 K. Posebno sposobnim in marljivim uslužbencem dajejo se tudi osebne doklade po 200 do 500 K na leto.

Prosilci, ki so poleg ljudske šole dovršili tudi nižje razrede kake srednje šole ali kakšno primerno strokovno šolo, imajo prednost in se tako pri vstopu v službo lahko uvrste na drugo stopnjo prejemkov (letnih 1170 K, v Ljubljani 1260 K).

Prošnje za vsprejem, ki naj se pišejo lastno-ročno od prosilcev, je nasloviti na deželni odbor v Ljubljani, vložiti pa pri nadzorništvu deželnih naklad v Ljubljani

do 15. septembra 1909.

Prošnjam je priložiti:

1. Rojstni in krstni list;
2. Zdravniško spričevalo, da je prosilec povsem zdrav in krepek za vnanjo službo;
3. Spričevalo županstva o npravnosti; in
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Nadzorništvo deželnih naklad

v Ljubljani, dne 12. avgusta 1909.

Zajec & Horn

tovarna umetnega kamenja
Ljubljana Dunajska cesta 73.

:: Podružnica na Pešati, p. Dol pri Ljubljani. ::
priporoča solidne tlakove za cerkve in veže, stopnice, podboje, grobne spomenike, cevi za kanale, umetni marmor in prevzema betonska dela po najnižjih cenah. 1827 1-1

V Ambrusu, v župnišču

se proda večja množina pšenice, prosa in ovs, živina in kmetijsko orodje. 2286 2-1

: Suhe gobe :

češminjevo lubje, arniko, lipovo in bezgovo cvetje, sladke koreninice, korenine in perje od beladone in malih noric (lesjaka), jeternik, tršljik, podlesek i. t. d., kupuje

V. H. Rohrmann

v Ljubljani sv. Petra cesta št. 28 in v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 37.
2068 1

Skupna rezerva sklepom 1907 čez stotisoč kron.
Upravno premoženje sklepom 1907 3,600.000 kron.

Zadružnikov nad 550.

Glavna posojilnica

reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15 nasproti nunske cerkve, obrestuje hranilne vloge po

4³/₄ %

t. j. K 4-75 za vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige, brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo. 3418 1

**Uradne ure od 8. do 12. ure dopoldne
in od 3. do 6. ure popoldne.**

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.
Račun poštno hranilnice št. 49.086. Telefon št. 135.

Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 185. Poštne hranilnice račun št. 828.405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

114 registrovana zadruga z neomejeno zavezo 52-1

v lastnem združnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad K 71,417.344.75

obrestuje hranilne vloge po 4¹/₂ %

— brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike. —

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad K 17,102.911.27

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ % z 1¹/₂ % na amortizacijo ali pa po 5¹/₄ % brez amortizacije, na monice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Uradne ure: vsak dan od 8. do 12. in od 3. do 4. ure, izven nedelj in praznikov.

Stanje njenih hranilnih vlog znaša nad 35 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron

== Najbolj varno naložen denar je v slovenski mestni hranilnici ljubljanski. ==

Za varnost denarja jamči in je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Zato vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopold. in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denarne vloge in hranilnične knjižice se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. pošne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/4 % na leto. Z obrestni vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6 % izposojenega kapitala, pa poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Hranilnica se nahaja v lastni palači v Prešernovih, prej Slonovih ulicah št. 3, nasproti frančiškanskemu klostru.

47 12-4

HAMBURG - AMERIKA - LINIE.

Vožnje trajajo 6 dni
izvrstna prilika za potovanje je in ostanje

z najnovejšimi leta 1905 in 1906 zgrajenimi velikanskimi parniki „Amerika“ 24.000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton torej še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki
Pojsnila daje zastopnik: z 8-12000 tonami 363 26-1
Fr. Seunig, Ljubljana Kolodvorske ul. št. 28 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek torek in četrtek v tednu.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

== Slavnemu občinstvu se priporoča ==
dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena
== velika manufakturna trgovina ==

FRANC SOUVAN, SIN

v stari Souvanovi hiši na Mestnem trgu št. 22

v Ljubljani.

563

(1)

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy poleg rotouža lepo tiskano deset zapovedi za kmetovalca; tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3258 12-1

Pevc & Koželj

Prva slovenska trgovina

Bogata zaloga manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga na debelo in drobno.
Zaloga moke V. Majdiča.
Solidna postrežba.

Najnižje cene.

Kočevje

v hiši slovenske Kočevske posojilnice.

3510 4

Motorje najboljšega sistema, mline in stiskalnice za grozdje in sadje. **Železne blagajne, stavbene potrebščine in vso drugo železnino**

dobavlja po najnižjih cenah slovenska veletrgovina z železnino **FR. STUPICA v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.**

1161

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidake, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, šamotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

2061 — Ustanovljeno 1832. — 52-4

Priznana najboljše oljnate barve

zmlate s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firmeza, laka in steklarskega klica. Zelo slikarskih in pisarskih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Izdane postelje

iz idejega posteljnega inleta. Prav dobro napoljene. Pernica ali blazina 180 cm dolga, 116 cm široka K 10 — 12 —, 15 — in 18 —, 2 m dolga. 140 cm široka K 14 — 16 —, 18 —, 21 —. Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok K 3 —, 50 in 4 —, 80 cm dolg, 70 cm širok K 4 50 in 5 00. Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridelni modroci iz žime za eno posteljo K 27 —, boljše K 33 —. Pošilja se poštnine prosto po povzleju od K 10 — naprej. — Zamenja ali nazaj se vžame proti povratni poštnih stroškov. 2026 6-1

Benedikt Sachsel, Lobes 910 pri Pliznu, Češko.

Naročajte

„Slovenca“!

Puške!

Lancaster . . . od K 28 —
Flobertpuške . . . 8-50
Pištolo . . . 2 —
Samokral . . . 5 —
Poprave cen. Ilustrirani cenik franko. 870

F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Najnižje cene pri Janezu' na Vodnikovem trgu! Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

1035 blaga za moške in ženske obleke 38-1 od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut, nogavic, predpasnikov, najboljše kotenine itd. **NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!**

Ta trgovina ni v nikakoli zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah

V Ameriko in Kanado složna, cena in varna

vožnja s Cunard Line

Bližnji odhod iz domače luke

Trsta: Pannonia 7. septembra, Carpathia 21. septembra, Ultonia, 12. oktobra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta) 18. sept., 16. oktobra. Mauretania 4. septembra, 25. septembra, 25. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

: TEODOR KORN :

pokrivalce streh in klepar ter vpeljavec vodovodov. Ljubljana, Slomškove ulice št. 3 in 10 ter lastnik že 86 let obstoječe trgovine Josip Stadler v Ljubljani, Stari trg št. 9, se priporoča za napravo vseh v njegovo stroko spadajočih del — Glavno zastopstvo za slovenske dežele za najnovejšo razsvetljivo „Briketid“-luč, oblastveno dovoljena za upeljave v stanovanjih, gostilnah, prodajalnah itd. Najcenejša luč, brez vsake nevarnosti, najenostavnejša oprava. Lični mali aparati se napajajo s malimi „Briketid“-kosi ter vodo. Vsa pojasnila in prospekte dobi na željo vsakdo pri meni brezplačno.

1008 14-1

NAJBOLJŠI ČEŠKI IZVOR!

Geneno posteljno perje! 1 kg sivega skubljenega, dobrega perja 2 K; 1 kg boljega K 2 40, polbelega K 2 90, belega 4 K, belega skubljenega K 5 10, 1 kg izredno finega, snežnobelega, skubljenega K 8 40 in 8 K; 1 kg sivega puha 6 K in 7 K; 1 kg belega puha 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. — Pri odjemu 5 kg se pošlje franko. 1908 50-1

Dovršene postelje zelo napolnjene, iz zelo gostega jako trpežnega, rdečega, modrega belega ali rumenega nanking-bлага, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka napolnjena z jako lepim, mehkim perjem 16 K, z izredno finim polpuhom 20 K, z najfinejšim sivim puhom 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; blazine 8, 8 00 in 4. — Za neprim. denar nazaj. Zamenjava dopustna. Po povz. od 12 K višje franko S. BENISCH v Dešenici št. 71, Čehy. Ceniki zastojni in franko.

Sprejme se

dober mlinarski pomočnik

za umetni mlin na vodi Bistrici v kamniškem okraju, z mesečno plačo, prostim stanovanjem in hrano. Nastop takoj. 2381

Naslov pove iz prijaznosti upravništvo lista.

Posteljna vlaga.

Odstranitev takoj z uporabo „WACH AUF“, zakonito zavarovalno. Starost in spol se naznani. Knjižico pošlje zastojni „Zavod Resculap“ 431, Regensburg, Bavarsko. 2284 32-1

Družinska pratika

za leto 1910 je ravnokar izšla.

Ali ste že videli našo „Družinsko pratiko“?

LYRA KOLES

Priznana najboljši izdelek. Nedosežena v kakovosti in opreml. Odlikovano z zlato kolajno. 3 letno jamst. gl. kataloga.

Kolesarske in športne potrebščine, ure, orožja, muzikalije, šivalni stroji, jeklene, usnjene in luksuzne roči.

Najboljša tvarina, lepo delo, tek lahek so znaki Lyra koles. Dobite iste carine prosto od avstrijske podružnice. Najnižje cene! Zastopniki se iščejo!

C. kr. poštar M. Junger v St. piše: Vaš izdelek v obče dopada. Čuditi se moramo res, da zamore tovarna spravili na svetovni trg tako solidno izdelano, vsem zahtevam nove dobe ustrezajoče, lahko tekoče kolo po tako nizki ceni. 1836

LYRA-FAHRRAD-WERKE, Prenzlau Postfach 679. Zahtevajte moj cenik brezplačno.

2319 3-1
Sadne mlne s kamenitimi valjarji, grozdne mlne z obiralno pripravo, najboljše vinske stiskalnice ali preše, slamoreznice, repoznice, žganjarske kotle, štedilnike in peči, umetna gnojila vseh vrst, in razne druge potrebščine priporoča po najnižjih cenah

Peter Majdič, trgovina z železnino „Merkur“ Celje.